

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "ОБЛІК І АУДИТ"
галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"
спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА АТ "ГАЛИЧФАРМ"

Здобувача: Калінчук Анни Романівни _____

Науковий керівник: к.е.н., доцент Коршикова Р.С. _____

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доцент Коршикова Р.С.
_____

Київ – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет обліку та податкового менеджменту
Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

Спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

ПОГОДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи
(гарант) освітньо-професійної
програми

В.о. завідувача кафедри

_____

_____

_____ 2023 р.

_____ 2023 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Калінчук Анні Романівни

очної (денної) форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: «Аналіз грошових потоків на АТ “ГаличФарм”»

Тему затверджено наказом ректора Університету від "24" березня 2023 р .№506-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах

АТ “ГаличФарм”

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Загальні методичні засади аналізу грошових потоків
Розділ 2	Аналіз управління грошовими потоками на АК «ГаличФарм»
Об'єкт дослідження:	грошові протоки АК «ГаличФарм».
Предмет дослідження:	теоретичні та практичні аспекти аналізу та управління грошовими потоками підприємства.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	аналіз грошових потоків на підприємстві АК «ГаличФарм» та розробка напрямків вдосконалення управління ними для їх оптимізації

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1

1. Визначити сутність поняття «грошовий потік» та здійснити їх класифікацію.
2. Окреслити види, методи та прийоми аналізу грошових потоків підприємства.
3. Визначити фактори впливу на формування грошових потоків підприємства АК «ГаличФарм».

У розділі 2

1. Розглянути порядок формування інформації про грошові потоки в обліку та звітності.
2. Здійснити аналіз обсягів та структури грошових потоків АК «ГаличФарм».
3. Оцінити ефективність управління грошовими потоками на АК «ГаличФарм».
4. Окреслити напрямки оптимізації грошових потоків АК «ГаличФарм».

Завдання підготував
науковий керівник

_____ (підпис)

Р.С. Коршикова

«27» березня 2023 р.

Завдання одержав
здобувач

_____ (підпис)

А.Р. Калінчук

«27» березня 2023 р.

Відгук
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
Калінчук Анни Романівни
на тему:
«Аналіз грошових потоків на АТ «ГАЛИЧФАРМ»»

Актуальність теми. Для забезпечення безперервності своєї діяльності будь-який суб'єкт господарювання має здійснювати постійний аналіз та моніторинг наявності та руху грошових коштів. Це, з одного боку, вимагає створення прозорого та повного облікового забезпечення, а із іншого вибору таких аналітичних показників, які б дозволили підвищити ефективність управління грошовими потоками особливо в умовах воєнного стану. Таким чином, важлива роль грошей в забезпеченні та підтримці певного рівня ліквідності і зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи. Кваліфікаційна бакалаврська робота Калінчук Анни Романівни виконана відповідно до затвердженого плану і за структурою складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі автором визначається актуальність теми, мета і задачі дослідження, а також його предмет та об'єкт.

В основній частині роботи вирішувалися завдання роботи, зокрема було визначено сутність таких понять як «грошові кошти» та «грошові потоки», здійснено класифікацію грошових потоків діяльності підприємства, визначено методичні прийоми, які доцільно застосовувати для аналізу грошових потоків підприємства, окреслено основні фактори, що можуть впливати на грошові потоки. Це дозволило провести аналіз грошових потоків базового підприємства і сформулювати основні напрямки підвищення якості управління ними, що позитивно впливатиме на діяльність підприємства.

У висновках підводяться підсумки проведеного дослідження.

Дослідження проведено на основі достатньої кількості літературних джерел.

В додатках подано матеріали практичного характеру, які стосуються діяльності базового підприємства.

Практична значущість полягає у виокремленні напрямків оптимізації грошових потоків АК «ГаличФарм», які можуть бути поширені і на інші суб'єкти господарювання .

Недоліки кваліфікаційної бакалаврської роботи. В кваліфікаційній бакалаврській роботі є незначні недоліки, як наприклад, повторення деякого матеріалу в різних частинах роботи та відсутність інформації про бухгалтерські рахунки, де накопичується відповідна інформація про грошові кошти та їх рух. Проте це не знижує цінність дослідження.

Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК. Кваліфікаційну бакалаврську роботу Калінчук Анни Романівни можна вважати самостійною працею, в якій на достатньому рівні розкрито основні методичні та практичні засади аналізу грошових потоків підприємства.

У відповідності до вимог щодо запобігання академічному плагіату в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана кваліфікаційна бакалаврська робота Калінчук А.Р. була перевірена на наявність академічного плагіату в програмному продукті, визначеному університетом. За результатами перевірки коефіцієнт схожості складає – 17,5%, що відповідає встановленим нормам.

Робота в цілому відповідає встановленим вимогам, що висуваються до кваліфікаційних робіт, і може бути допущена до захисту в Екзаменаційній комісії з атестації.

Змістовна частина дослідження оцінена на 64 балів.

Науковий керівник

к.е.н., доцент,

в.о. завідувача кафедри

бухгалтерського обліку та консалтингу

Коршикова Р.С.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 64 сторінок. Основний текст роботи викладено на 50 сторінках друкованого тексту. Вона містить 31 рисуноків, 2 додатки. Список використаних джерел включає 44 найменування.

«Аналіз грошових потоків підприємства АК «ГаличФарм»»

Об'єктом дослідження є грошові потоки АК «ГаличФарм».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти аналізу та управління грошовими потоками підприємства.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи. Метою роботи є аналіз грошових потоків на підприємстві АК «ГаличФарм» та розробка напрямків вдосконалення управління ними задля їх оптимізації.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- дослідити сутність поняття «грошові потоки»;
- здійснити класифікацію грошових потоків підприємства;
- окреслити сукупність методів та прийомів аналізу грошових потоків підприємства;
- дослідити особливості формування інформації про грошові потоки в обліку та звітності;
- здійснити аналіз обсягів та структури грошових потоків АК «ГаличФарм»;
- дослідити вплив грошових потоків на основні показники діяльності АК «ГаличФарм»;

– провести оцінку ефективності управління грошовими потоками на АК «ГаличФарм»;

визначити напрямки оптимізації грошових потоків АК «ГаличФарм»

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Теоретична значущість отриманих результатів полягає в дослідженні сутності поняття «грошові потоки»; здійсненні класифікації грошових потоків підприємства; окресленні сукупності методів та прийомів аналізу грошових потоків підприємства.

Практична значущість отриманих результатів полягає в узагальненні особливостей формування інформації про грошові потоки в обліку та звітності здійснити аналіз обсягів та структури грошових потоків АК «ГаличФарм»; дослідженні впливу грошових потоків на основні показники діяльності АК «ГаличФарм»; оцінці ефективності управління грошовими потоками на АК «ГаличФарм»; виокремленні напрямків оптимізації грошових потоків АК «ГаличФарм».

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2023.

Рік захисту роботи: 2023.

Ключові слова: грошові потоки, облік, нормативні акти, фінанси, аналіз, ліквідність, оптимізація.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ	6
1.1. Поняття та класифікація грошових потоків.....	6
1.2. Завдання, методи та джерела інформації для аналізу грошових потоків підприємства.....	1
.....	1
1.3. Фактори впливу на формування грошових потоків підприємства АК «ГаличФарм»	2
	0
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ НА АК «ГаличФарм»	2
	4
2.1. Формування інформації про грошові потоки в обліку та звітності.....	2
	4
2.2. Аналіз обсягів та структури грошових потоків АК «ГаличФарм».....	3
	0
2.3. Оцінка ефективності управління грошовими потоками на АК «ГаличФарм»	4
	2
2.4. Напрямки оптимізації грошових потоків АК «ГаличФарм»	4
	7
ВИСНОВКИ	5
	2
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	5
	5

ВСТУП

Актуальність теми. Однією з головних умов нормального функціонування підприємства та його структурних підрозділів є достатність коштів, яку можна оцінити шляхом аналізу грошових потоків. Аналітика є невід'ємною частиною процесу управління грошовими потоками, яка забезпечує якісну обробку інформації для прийняття подальших оперативних і стратегічних управлінських рішень щодо прогнозування та планування грошових потоків.

Обґрунтованість виконаного аналізу впливає на ретроспективний перегляд результатів діяльності, ефективне виконання ефективних управлінських та лідерських рішень, а також планування майбутніх напрямків. Виходячи з цього, можна побачити, що аналіз грошових потоків необхідний для ефективного управління грошовими потоками, які забезпечують фінансово-господарську діяльність компанії. За допомогою такого аналізу можна оцінити рівень фінансової безпеки підприємства, зрозуміти джерела притоку та відтоку капіталу, а, отже, і судити про платоспроможність підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання аналізу грошових потоків підприємства розглянуто в роботах як зарубіжних, так і вітчизняних вчених як Л. А. Бернстайн, Е. А. Хелферт, Г. В. Савицька, М. Д. Білик, І. О. Бланк, В. М. Боронос, О. М. Загородня, Л. О. Лігоненко, В. О. Подольська, Г. Кошельок, А. М. Поддєрьогін, Г. В. Ситник, І. В. Спільник, В. О. Яріш та інших. Зазначені науковці зробили значний внесок у формування теоретико-методологічних основ аналізу та управління грошовими потоками. У їхніх працях розглянуто питання організації руху грошових коштів, зміст звіту про рух грошових коштів, характеристику прямих і непрямих методів формування інформації, систематизацію основних елементів управління грошовими потоками, побудову

підходів до аналізу грошових потоків. Однак методика аналізу грошових потоків потребує вдосконалення для практичного впровадження.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є аналіз грошових потоків на підприємстві АК «ГаличФарм» та розробка напрямків вдосконалення управління ними для їх оптимізації.

Відповідно до мети було визначено наступні завдання роботи:

- дослідити сутність поняття «грошові потоки»;
- здійснити класифікацію грошових потоків підприємства;
- окреслити сукупність методів та прийомів аналізу грошових потоків підприємства;
- дослідити особливості формування інформації про грошові потоки в обліку та звітності;
- здійснити аналіз обсягів та структури грошових потоків АК «ГаличФарм»;
- дослідити вплив грошових потоків на основні показники діяльності АК «ГаличФарм»;
- провести оцінку ефективності управління грошовими потоками на АК «ГаличФарм»;
- визначити напрямки оптимізації грошових потоків АК «ГаличФарм».

Об'єктом дослідження є грошові потоки АК «ГаличФарм».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти аналізу та управління грошовими потоками підприємства.

Методи дослідження. Основними методами дослідження стали: аналіз, синтез, узагальнення, табличні та графічні методи, методи статистичного аналізу.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість отриманих результатів полягає в дослідженні сутності поняття «грошові потоки»; здійсненні класифікації грошових потоків

підприємства; окресленні сукупності методів та прийомів аналізу грошових потоків підприємства.

Практична значущість отриманих результатів полягає в узагальненні особливостей формування інформації про грошові потоки в обліку та звітності здійснити аналіз обсягів та структури грошових потоків АК «ГаличФарм»; досліджені впливу грошових потоків на основні показники діяльності АК «ГаличФарм»; оцінці ефективності управління грошовими потоками на АК «ГаличФарм»; виокремленні напрямків оптимізації грошових потоків АК «ГаличФарм».

Інформаційна база дослідження. Під час проведеного дослідження було використано роботи вітчизняних дослідників, що стосуються обраної теми, законодавчі та нормативно-правові документи, фінансову звітність базового підприємства.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ

1.1. Поняття та класифікація грошових потоків

В ринкових умовах основою виживання та стабільного розвитку підприємства є ефективне управління грошовими потоками для забезпечення фінансової стабільності, щоб підприємство могло вільно використовувати кошти, забезпечувати виробництво та реалізацію продукції шляхом якісного планування та ефективного використання ресурсів для безперебійного функціонування усіх процесів, а також оптимального фінансування витрат на його розширення та оновлення.

Неефективне управління грошовими потоками призведе до недостатності коштів на виробництво та розвиток підприємства, зменшення його ліквідності та неплатоспроможності, погіршення відносин з контрагентами, необґрунтоване залучення додаткових кредитних коштів.

Сучасна наукова школа не виробила єдиної теоретичної бази, яка б охопила всю комплексну проблему управління грошовими потоками підприємства. В економічній літературі науковці зосереджувалися, насамперед, на проблемі регулювання грошових потоків з точки зору управління грошовими коштами, ліквідності та фінансової стабільності. Експерти фактично не розглядають грошові потоки як окремий об'єкт аналізу та управління.

Аналізуючи фінансову літературу, можна визначити, що вітчизняні та зарубіжні науковці по-різному трактують визначення поняття «грошовий потік», тому по-різному розглядають питання управління ним, як видно з рис. 1.1.

Існують різні способи опису та формулювання сутності грошового потоку, а важливість його характеристики полягає в тому, що він є основою всієї фінансової системи підприємства.

Вчені	Сутність поняття «грошові потоки»
І.А. Бланк [39]	сукупність розподілених надходжень і виплат грошових коштів за окремими інтервалами періоду часу, що розглядається, генерованих його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний з факторами часу, ризику і ліквідності
Ф.Ф. Бутинець [4]	найважливіший самостійний об'єкт фінансового аналізу, який проводиться з метою оцінки фінансової стійкості та платоспроможності підприємства
Дж. Ван Хорн [5]	потоки готівкових коштів, які мають безперервний характер; власні обігові кошти
А.Г. Завгородній [6]	надходження (додатний грошовий потік) і витрачання (від'ємний грошовий потік) коштів у процесі здійснення господарської діяльності підприємства
Г.Г. Кірейцев [7]	є одним із ключових моментів оптимального співвідношення між ліквідністю та прибутковістю
В.І. Краменко [9]	сукупність надходжень і вибуття коштів за певний період часу, формованих у процесі господарської діяльності
Є.В. Мних [10]	сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів, які генеруються його господарською діяльністю
О.В. Павловська [11]	надходження й витрати грошових коштів у процесі здійснення господарської діяльності підприємства
А.М. Поддєрьогін [12]	сукупність послідовно розподілених у часі подій, які пов'язані з фактом зміни власника грошових коштів у зв'язку з виконанням договірних зобов'язань між економічними агентами
Г.Г. Старостенко [13]	надходження і витрати грошових коштів в процесі здійснення господарської діяльності підприємства

Рисунок 1.1 - Сутність поняття «грошові потоки»

Джерело: згруповано автором за інформацією [1-13; 39]

Узагальнюючи існуючі методи пояснення економічної природи грошового потоку, можна визначити, що науковці пояснюють це поняття на основі двох підходів (рис .1.2).

Рисунок 1.2 - Підходи до визначення сутності грошових потоків

Джерело: згруповано за інформацією [1-13]

Підводячи підсумок, вважаємо, що грошовий потік слід розуміти як економічний процес, що характеризується сукупністю доходів і витрат, розподілених у часі та створених бізнесом у результаті його економічної діяльності.

Таким чином, можна запропонувати таке узагальнююче визначення грошового потоку підприємства – це сукупність грошових надходжень і витрат, розподілених у часі в результаті господарської діяльності підприємства, яка може бути поділена на операційну, фінансову та інвестиційну діяльності підприємства.

Для повного розкриття сутності такого економічного явища, як грошовий потік, необхідно визначити його можливі прояви, тобто різновиди. Проте слід зазначити, що в науковій літературі не узгоджено не лише сутність грошових потоків, а й критерії їх класифікації та види. Якщо узагальнити підходи, які пропонуються різними дослідниками, то найбільш повно класифікацію грошових потоків можна подати так (рис. 1.3).

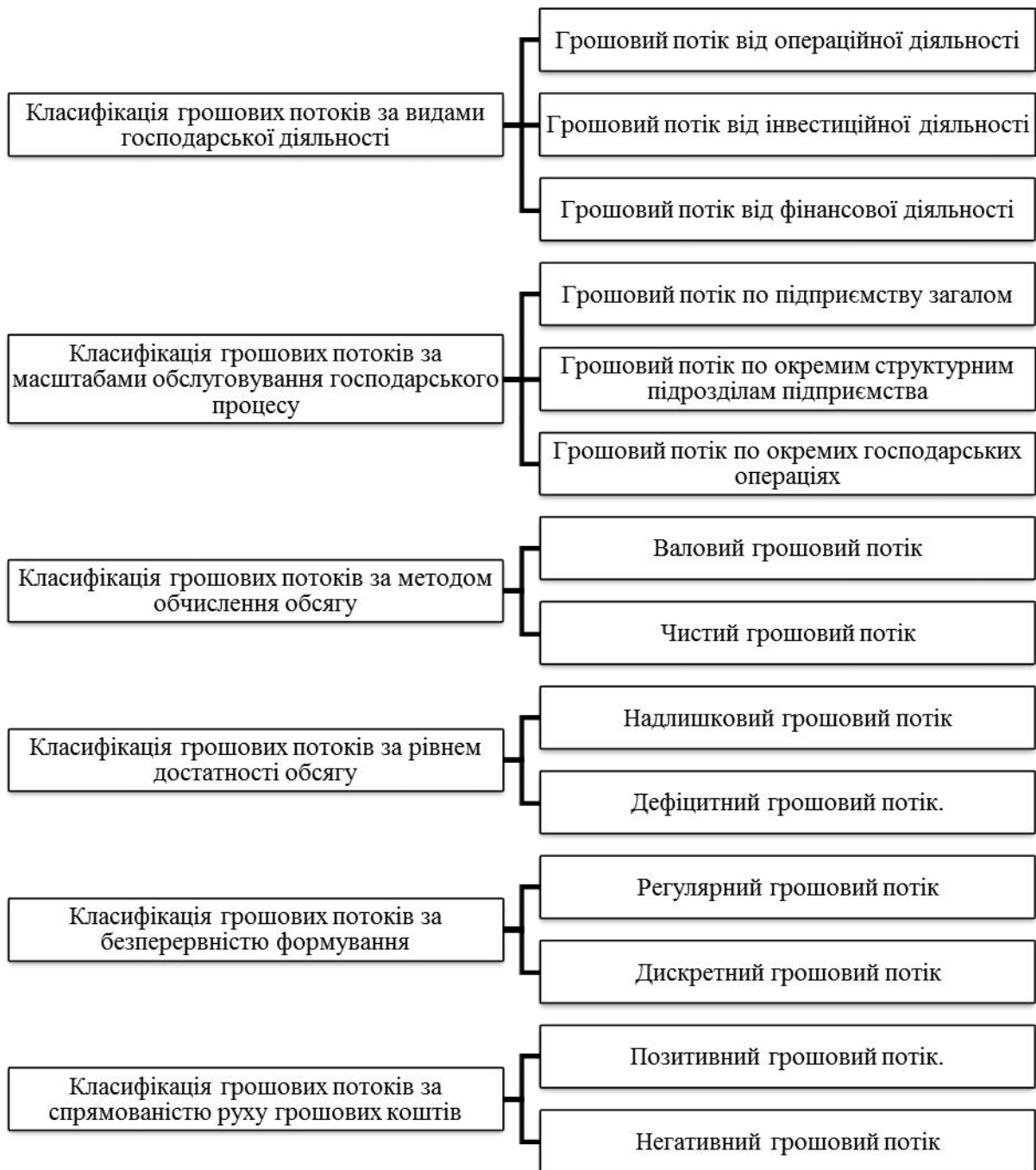

Рисунок 1.3 - Узагальнена класифікація грошових потоків

Джерело: згруповано за інформацією [4-8; 10; 12]

Розглянемо основні групи грошових потоків, що зазначені на рис. 1.3

Грошовий потік по-різному відображається у Звіті про рух грошових коштів. Власники бізнесу мають справу з трьома поширеними формами грошових потоків, як пов'язані з відповідним поділом на види господарських операцій суб'єкта господарювання.

Основні розбіжності між зазначеними видами діяльності підприємства і, відповідно, його грошовими потоками, можна узагальнити так.

1. Операційний грошовий потік компанії являє собою відображення повсякденної операційної діяльності підприємства: а саме, дохід від продажу / реалізації продукції і виплата заробітної плати, комісійні збори постачальників, орендні платежі, податки та процентні платежі. Компанія, надходження за операційною діяльністю якої перевищує її видатки, має позитивний операційний грошовий потік.

2. Грошовий потік від інвестиційної діяльності відноситься до коштів, пов'язаних з довгостроковими інвестиціями. Коли компанія інвестує, наприклад, у стартап, її інвестиційний грошовий потік негативний (більше грошей витрачається, ніж надходить). Коли компанія переводить в готівку свої інвестиції, продаючи акції (права) свого стартапа, її інвестиційний грошовий потік є позитивним.

3. Фінансовий грошовий потік або грошовий потік від фінансової діяльності відноситься до чистих коштів, пов'язаних з фінансовою діяльністю. Деякі компанії продають акції інвесторам, щоб зібрати гроші на операційні витрати.

Деякі види фінансової діяльності приносять гроші, наприклад, продаж облігацій для отримання готівки, інші направляють гроші, наприклад, виплата дивідендів і викуп акцій в інвесторів. Для деяких компаній фінансовий грошовий потік (наприклад, банки та інвестиційні фонди) відіграватиме важливішу роль, ніж операційний грошовий потік у загальному управлінні грошовими потоками компанії.

За напрямом руху коштів грошові потоки можна розділити на такі групи:

- позитивний грошовий потік, який являє собою суму готівки, отриманої від різних видів економічної діяльності підприємства;
- негативний грошовий потік, який відноситься до загальної суми готівки, сплаченої підприємством у процесі виробничо-експлуатаційної діяльності.

Звіт про рух грошових коштів включає надходження та витрачання коштів підприємства. Він поділяється на три категорії: операційна діяльність, інвестиційна та фінансова діяльність. Наприклад, якщо бізнес в даний час оплачує матеріали для виробництва продукції, це буде вказано як відтік коштів у розділі операційної діяльності. Якщо бізнес отримує гроші від продажу активу, його буде віднесено до категорії інвестиційної діяльності. Підприємство визнається банкрутом, якщо він недостатньо коштів на погашення боргів.

Отже, грошовий потік підприємства – це сукупність грошових надходжень і витрат, розподілених у часі та створених підприємством у результаті його господарської діяльності.

1.2. Завдання, методи та джерела інформації для аналізу грошових потоків підприємства

Причиною необхідності аналізу грошових потоків є те, що грошові ресурси підприємств обмежені, фінансове становище багатьох підприємств є нестабільним та існує ризик втрати платоспроможності. Тому постає питання підвищення рівня ефективності управління грошовими потоками суб'єкта господарювання, що має відбуватися на основі ретельного їх вивчення.

Саме через аналіз руху грошових коштів підприємства створюється можливість для розуміння системи показників та процесу їх формування, що характеризують управління підприємством, з'ясувати основні тенденції та закономірності його розвитку, знайти резерви подальшого підвищення ефективності управління підприємством [7, с. 95].

Основною метою аналізу грошових потоків є оцінювання достатності та ефективності використання грошових коштів підприємства, а також

збалансованості та синхронізації позитивних і негативних грошових потоків підприємства.

Грошовий потік у бізнесі відноситься до суми коштів, які бізнес має та витрачає у певний момент часу. Він забезпечує баланс як до, так і після того, як готівкові та безготівкові гроші надходять чи йдуть з бізнесу. Грошовий потік формується на основі отриманого доходу, зазвичай від продажу, та оплачуваних витрат, таких як заробітна плата.

Основні завдання аналізу грошових потоків відображено на рис. 1.4.

Об'єктом аналізу грошових потоків підприємства є різні види грошових потоків, які можна класифікувати за 21 ознакою [14, с. 323].

Рисунок 1.4 - Основні завдання аналізу грошових потоків

Джерело: згруповано за інформацією [7]

Основні принципи аналізу грошових потоків включають:

- комплексність, що передбачає охоплення всіх необхідних показників для комплексного дослідження грошових потоків і для дослідження причинно-наслідкових зв'язків між ними;

- системність полягає у вивченні грошових потоків як компонентів динамічної системи, елементи якої взаємопов'язані і пов'язані із зовнішнім середовищем;

- правильність полягає у використанні відповідних і належних показників при проведенні аналізу грошових потоків, а також правильності їх розрахунків. Кількість необхідних показників має відповідати реальним потребам управління грошовими потоками підприємства;

- послідовність включає покроковий аналіз грошових потоків, що дозволяє поступово деталізувати та узагальнити результати аналізу;

- систематизація полягає в необхідності планування аналітичної роботи та проведення її на регулярній основі;

- ефективність полягає в швидкості та чіткості аналізу, а також своєчасному управлінні інформацією про рух грошових коштів для вжиття заходів щодо виправлення ситуації;

- інтерпретованість полягає в обґрунтуванні допустимих меж аналітичних показників, що дозволить швидко і правильно інтерпретувати результати аналізу;

- результативність полягає у виявленні диспропорції між грошовими потоками та визначенні причини їх виникнення, тим самим підвищуючи ефективність управління ними. Витрати на виконання аналізу грошових потоків повинні мати кілька ефектів.

Основними способами (інструментами) аналізу грошових потоків на сьогодні є наступні, що зображено на рис. 1.5.

За часовою ознакою аналіз грошових потоків поділяється на ретроспективний і перспективний. Ретроспективний аналіз проводиться після завершення здійснення бізнес-операцій. Він дозволяє вивчати тенденції грошових

потоків, контролювати виконання планів, оцінювати справжній стан грошових потоків і виявляти невідповідності. Такий вид аналізу можна поділити на оперативний і підсумковий. Оперативний аналіз проводиться відразу після господарської операції або через короткий проміжок часу (змiна, добу, декада), а підсумковий – по завершенні певного більш тривалого звітнього періоду (місяць або квартал, рік).

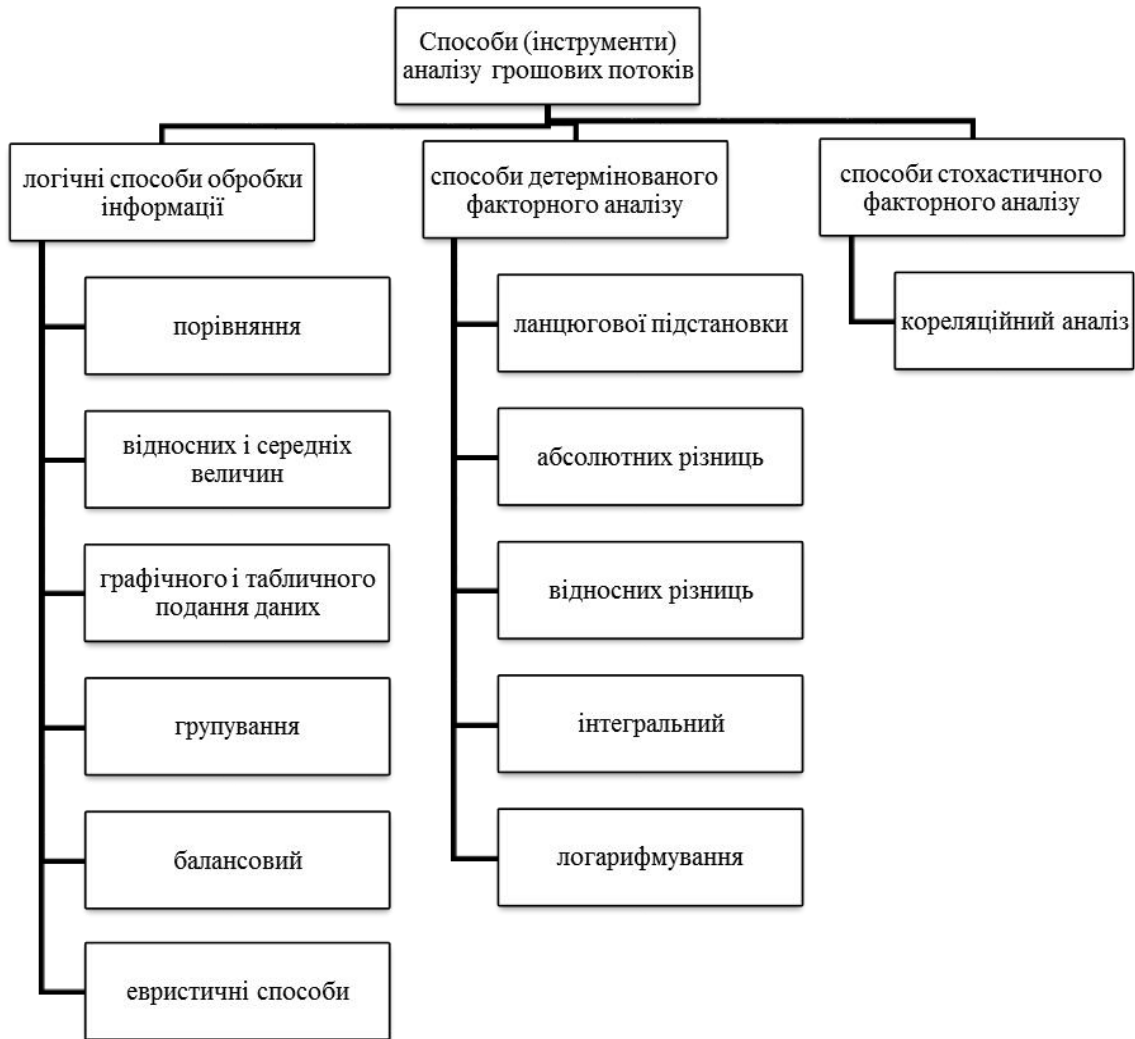

Рисунок 1.5 - Способи (інструменти) аналізу грошових потоків

Джерело: згруповано за інформацією [7;14]

Перспективний аналіз грошових потоків проводиться перед здійсненням господарських операцій, коли виникає потреба в обґрунтуванні бізнес-планів і прогнозів. Перспективний аналіз поділяється на короткостроковий і

довгостроковий (стратегічний). Короткостроковий - до одного року, довгостроковий - понад рік.

Поглиблений аналіз – це поглиблене комплексне дослідження широкого спектру аналітичних показників [4].

Швидкий (експрес) аналіз грошових потоків, у свою чергу, заснований на розпізнаванні типових ознак, які дозволяють швидко і точно визначити характер процесів, що відбуваються, без необхідності проведення глибоких досліджень, що потребують додаткових витрат часу та ресурсів. Швидкий аналіз базується на даних фінансової звітності та призначений для зовнішніх користувачів і складається з чотирьох етапів (рис. 1.6).

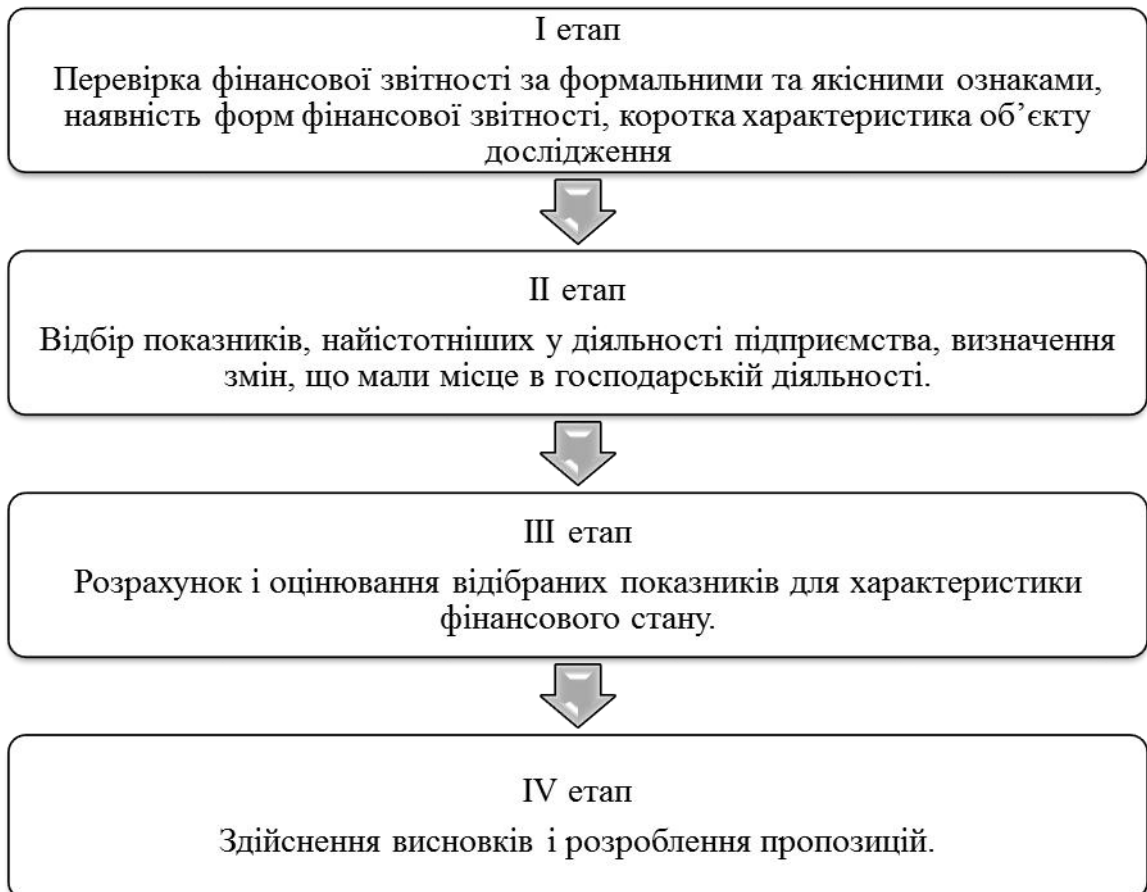

Рисунок 1.6 - Етапи проведення експрес-аналізу

Джерело: згруповано за інформацією [4]

Більш детально зупинимося на комплексному аналізі руху грошових коштів підприємства. Комплексний аналіз у сучасних умовах спрямований на

взаємопов'язане вивчення всіх існуючих умов здійснення бізнесу, усіх його сторін, частин і підрозділів. Комплексний аналіз повинен сприяти розробці нових управлінських рішень, економічно їх обґрунтувати, слугувати основою для оперативного, тактичного і стратегічного планування.

Т. А. Черніченко і Л. В. Вітковської запропонували своє бачення проведення комплексного аналізу грошових потоків, який складається з п'яти етапів (рис. 1.7).

Рисунок 1.7 - Комплексний аналіз грошових потоків підприємства

Джерело: згруповано за інформацією [12]

У роботі І. О. Бланка наведено системи аналізу грошових потоків, що включають наступні види аналізу (рис. 1.8).

Розпочинати аналіз грошових потоків доцільно із загального оцінювання динаміки залишків грошових коштів та чистого руху грошових коштів за ряд періодів, що дає змогу оцінити тенденції та закономірності їх зміни й рівня абсолютної ліквідності підприємства.

Проте, на наш погляд, ці показники можна доповнити наступним показником – прибутком до оподаткування, який допомагає з'ясувати взаємозв'язок між цими показниками.

Але на думку авторів дослідження дана система аналізу грошових потоків може бути доповнена та включати наступні складові аналізу (рис. 1.9).

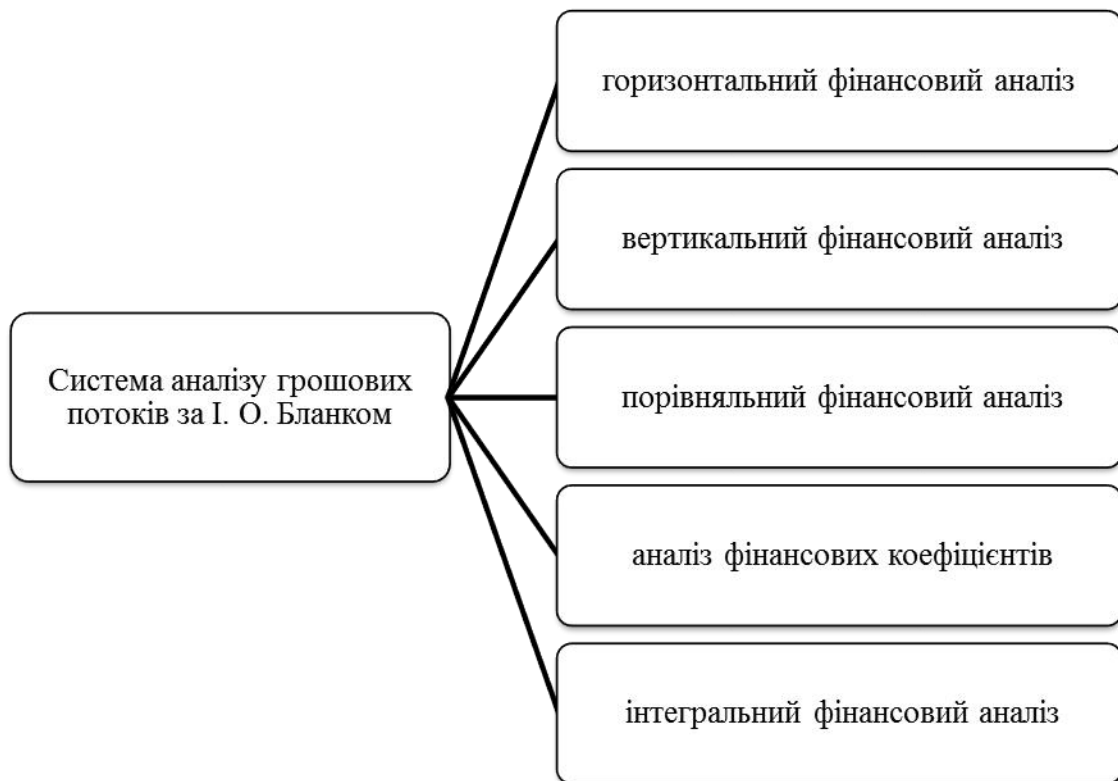

Рисунок 1.8 - Система аналізу грошових потоків за І. О. Бланком

Джерело: згруповано за інформацією [39]

Таким чином, розпоряджатися грошовими коштами, не аналізуючи їх, неможливо. Аналіз грошових потоків проводиться на основі достовірної фінансової звітності, що дає можливість оцінити ефективність використання грошових потоків у контексті минулих подій у фінансово-господарській діяльності підприємства. Для вирішення стратегічних завдань системи управління необхідна інформація про майбутні грошові потоки підприємства, тобто їх прогнозована величина. Важливу роль у формуванні оборотних коштів відіграє грошовий потік, який забезпечує підтримку ліквідності та платоспроможності підприємства на належному рівні.

Основними джерелами інформації для аналізу грошових потоків є звіт про фінансовий стан (баланс) та дані звіту про рух грошових коштів на підприємстві. Він є одним із чотирьох основних форм фінансової звітності, що

використовуються підприємствами. Цей звіт показує надходження та витрачання коштів і дає уявлення про те, як витрачаються кошти у бізнесі. Звіт про рух коштів важливий, тому що він дозволяє підприємствам відстежувати свій фінансовий стан та визначати, чи можуть вони дозволити собі покрити свої витрати. Звіт також можна використовувати для створення бюджету коштів та прогнозування майбутніх грошових потоків.

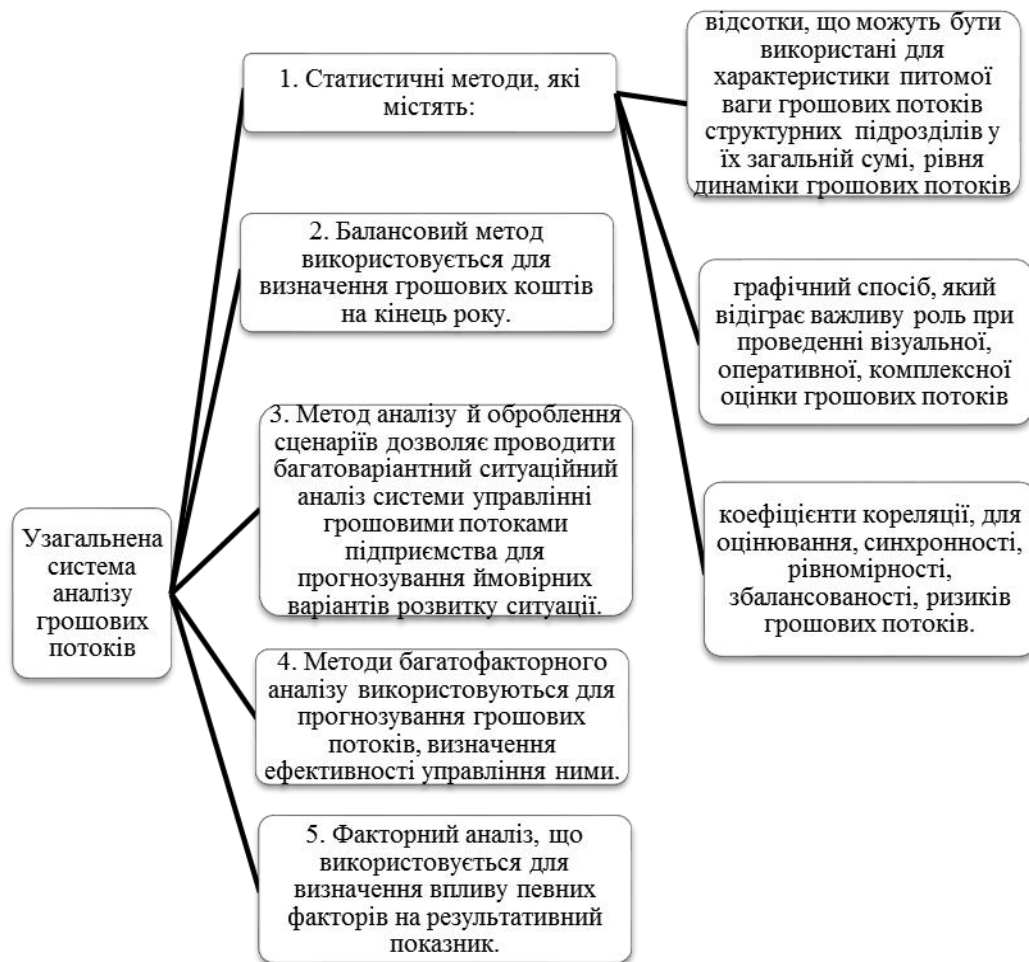

Рисунок 1.9 - Узагальнена система аналізу грошових потоків

Джерело: згруповано автором за інформацією [4; 12; 39]

Наведемо деякі з переваг формування та застосування цього фінансового звіту.

1. Звіт про рух грошових коштів надає докладну інформацію про видатки грошей, тобто основні платежі, які компанія здійснює своїм кредиторам за

існуючими зобов'язаннями. У ньому також показані операції, які супроводжуються рухом і які не відображаються в інших фінансових звітах, наприклад, оплата за придбані запаси, основні засоби, надання кредитів співробітникам тощо.

2. Цей звіт надає інформацію, що допомагає підтримувати оптимальний баланс коштів у касі та на поточному рахунку. Для компанії важливо визначити, чи не надто багато її готівки на рахунках або чи є брак чи надлишок коштів. Якщо надлишок готівки лежить просто на рахунках не приносячи дохід, то бізнес може використовувати їх для інвестування в акції або придбання товарно-матеріальних запасів. У разі нестачі коштів компанія може шукати джерела, з яких можуть запозичувати кошти на підтримку бізнесу.

3. Звіт про рух грошових коштів допомагає компанії зосередитись на отриманні коштів: прибуток відіграє ключову роль у зростанні компанії, генеруючи кошти. Але є й інші методи отримання грошових коштів. Наприклад, коли компанія знаходить спосіб платити менше за обладнання, вона фактично генерує кошти.

4. Зазначена форма фінансової звітності є надзвичайно корисним та важливим інструментом для короткострокового планування та контролю руху грошових коштів. Успішний бізнес завжди повинен мати достатньо ліквідних коштів для виконання короткострокових зобов'язань, таких як наприклад, оплата податків чи виплата заробітної плати. Спеціаліст у сфері фінансового управління може аналізувати вхідні та вихідні кошти за минулими транзакціями, щоб приймати важливі рішення. Деякі ситуації, коли рішення мають прийматися з урахуванням грошового потоку, включають прогнозування дефіциту готівки на погашення боргів

Отже, основною метою аналізу грошових потоків є оцінювання достатності та ефективності використання грошових коштів підприємства, а також збалансованості та синхронізації позитивних і негативних грошових потоків

підприємства. Аналіз грошових потоків проводиться на основі достовірної фінансової звітності, що дає можливість оцінити ефективність використання грошових потоків у контексті минулих подій у фінансово-господарській діяльності підприємства.

1.3. Фактори впливу на формування грошових потоків підприємства АК «ГаличФарм»

Фактори, що впливають на зміни грошового потоку, можна класифікувати за різними ознаками, але основною класифікаційною ознакою можна вважати поділ усіх факторів на внутрішні фактори та зовнішні фактори. І.О. Бланк визначає сім зовнішніх і внутрішніх факторів, які впливають на формування грошового потоку. До зовнішніх факторів автор відносить такі фактори (рис. 1.10).

Рисунок 1.10 - Зовнішні фактори впливу на формування грошових потоків підприємства

Джерело: згруповано за інформацією [39]

Серед внутрішніх факторів в економічній літературі виділяються наступні фактори впливу на формування грошових потоків підприємства (рис. 1.11).

Саме такі фактори виділяє й І.Д. Кузнєцова, але у запропонованій нею системі факторів перше місце посідають внутрішні фактор. Автор Єрешко Ю. О. [16] поділяє усі фактори на три групи. До внутрішніх та зовнішній факторів автор відносить наступні (рис. 1.12).

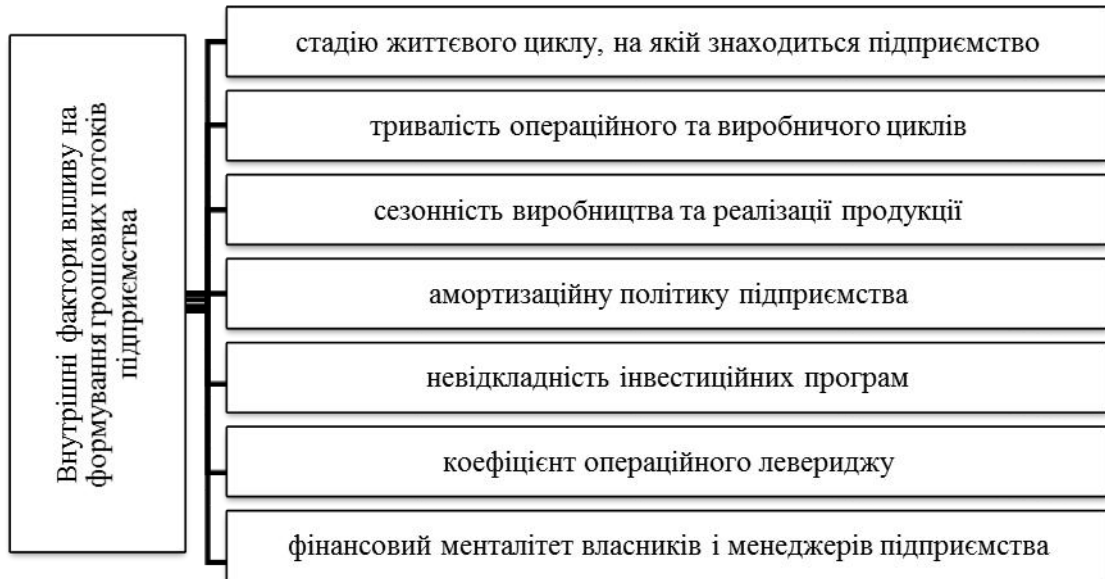

Рисунок 1.11 - Внутрішні фактори впливу на формування грошових потоків підприємства

Джерело: згруповано за інформацією [39]

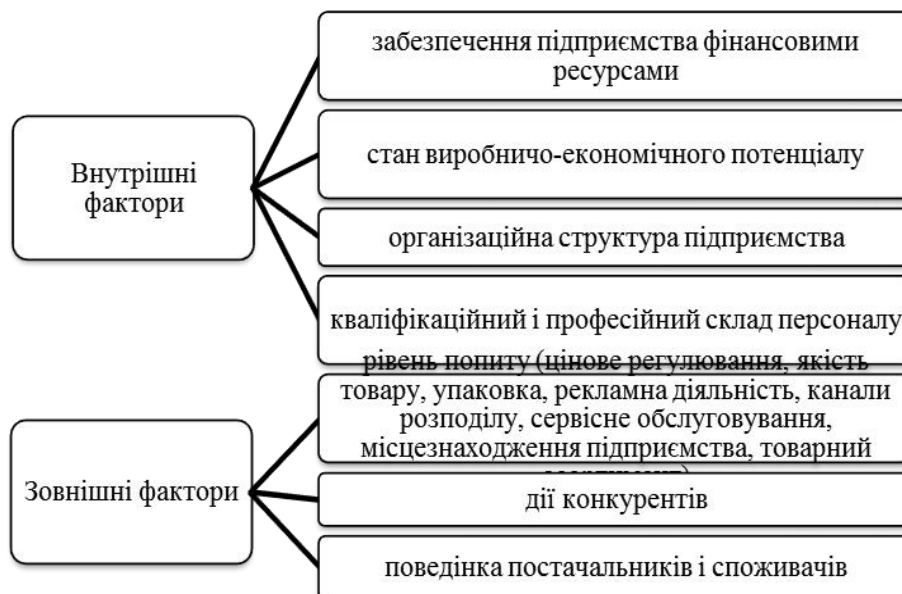

Рисунок 1.12 - Внутрішні та зовнішні фактори впливу на формування грошових потоків підприємства

Джерело: згруповано за інформацією [16]

До макроекономічних факторів належать наступні обставини:

Рисунок 1.13 - Макроекономічні фактори впливу на формування грошових потоків підприємства

Джерело: згруповано за інформацією [43]

М. Д. Білик [43] зазначає, що платіжна криза в Україні спричинена «витратним» характером економіки: загальні витрати країни значно перевищують загальний дохід. В основному це пов'язано з нездатністю підприємств генерувати позитивні грошові потоки від операційної діяльності.

У зв'язку з цим враховуються фактори, що визначають грошові потоки АК «ГаличФарм». Зовнішні фактори включають:

- загальна платіжна криза в країні;
- низький рівень виробництва;
- розвиток науки і техніки;

- низька купівельна спроможність населення;
- постійно-змінні вимоги законодавства;
- недосконала податкова політика;
- банкрутство підприємств.

До внутрішніх факторів, що впливають на обсяги грошових потоків на АК «ГаличФарм» відносять:

- висока частка постійних витрат у собівартості;
- енерго- та ресурсомісткість існуючих технологій;
- низька якість продукції та висока ціна;
- «лудіння» частини господарського обороту;
- відсутність довгострокових джерел фінансування капітальних інвестицій;
- погане управління дебіторською заборгованістю та виробничими запасами.

Варто зазначити, що поділ факторів на зовнішні та внутрішні є умовним, оскільки існує зворотний зв'язок: криза на макрорівні призводить до кризи на мікрорівні і навпаки.

Таким чином, у разі серйозного дефіциту коштів, враховуючи вплив усіх вищезазначених зовнішніх і внутрішніх факторів, формування та управління грошовим потоком є першочерговим завданням управління фінансами підприємства. Вивчення перелічених факторів дасть змогу оцінити зовнішні можливості формування грошового потоку та внутрішні резерви підприємства в процесі формування управлінської політики.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ НА АК «ГаличФарм»

2.1. Формування інформації про грошові потоки в обліку та звітності

Успішне вирішення фінансових проблем, що виникають в організації, значною мірою залежить від створення та використання конкретної системи управління грошовими коштами, основними компонентами якої є функціонально зрозуміла система бухгалтерського обліку, ретроспективний аналіз грошових потоків та перспективне фінансове планування. Фінансова звітність підприємства є джерелом інформації, на основі якого економісти приймають рішення щодо подальшого розвитку підприємства. Тому дуже важливо, особливо зараз, коли економічна ситуація в країні нестабільна через війну, ретельно дбати про формування точних і ефективних прогнозів управління капіталом.

Формування корпоративного іміджу в основному залежить від своєчасної сплати періодичних платежів. Для стабілізації платоспроможності підприємства необхідно комплексно, точно та своєчасно відображати інформацію про рух грошових коштів за відповідний період.

Відповідно до стандартів, готівку в балансі рекомендується відображати в графі «гроші та їх еквіваленти» і визначати в примітках до фінансової звітності. Дохід та витрати підприємства перераховуються у звіті про рух грошових коштів, який відноситься до записів про рух трьох видів діяльності на його бухгалтерських рахунках, а саме: фінанси, інвестиції та операції.

Звіт про рух грошових коштів показує результати наявних грошових коштів компанії на кінець року. Деякі сучасні економісти вважають форму 3 складною, проблематичною і неоднозначною, і в ній заповнюються спотворені

значення в статті, щоб відобразити залишок грошових коштів на кінець звітнього періоду, який збігався б із сальдо в бухгалтерському балансі [8].

Проте звіти про рух грошових коштів надають користувачам інформацію про те, чи достатньо вільних грошових коштів для виплати дивідендів акціонерам, ймовірність погашення внесків, яку фінансову чи інвестиційну діяльність здійснювала організація протягом звітнього періоду, придбання основних засобів компанією протягом звітнього періоду, відображається динаміка та причини зміни кредиторської заборгованості, новий випуск акцій, чому відбулися зміни дебіторської та кредиторської заборгованості.

Зокрема, звіт про рух грошових коштів допомагає зрозуміти зміни найбільш ліквідних активів між звітними датами, тоді як баланс висвітлює фінансовий стан підприємства на певну дату. Крім того, звіт про рух грошових коштів найближче підходить до досягнення сучасної мети фінансової звітності, якою є оцінка ліквідності компанії. Складання звіту про рух грошових коштів прямим методом дозволяє зрозуміти основні джерела грошових коштів та їх еквівалентів надходжень і платежів від операційної діяльності.

Маючи цю інформацію, бухгалтери та економісти на АК «ГаличФарм» можуть прогнозувати майбутні грошові потоки, контролювати реальність і виявляти відхилення.

Нижче на рис. 2.1 перелік статей, які показують фінансову звітність, висвітлюючи рух і статус корпоративних коштів і взаємозв'язок між ними.

Процес обліку, в тому числі грошових коштів, можна розділити на чотири етапи: первинний облік, поточний (аналітичний і комплексний) облік і етап узагальнення. Кожен етап характеризується чіткою організацією облікового процесу та відмінним обліком операцій. Крім того, рекомендується висвітлити певні нюанси в обліку готівкових і безготівкових операцій.

Для зберігання готівки та організації готівкових розрахунків встановлюються каси підприємств – місця, де проводяться готівкові розрахунки та приймаються, видаються і здаються готівкові розрахунки, інші цінності та касові документи. Касири ведуть касові операції. Керівник підприємств відповідають за створення касових апаратів та організацію готівкових розрахунків.

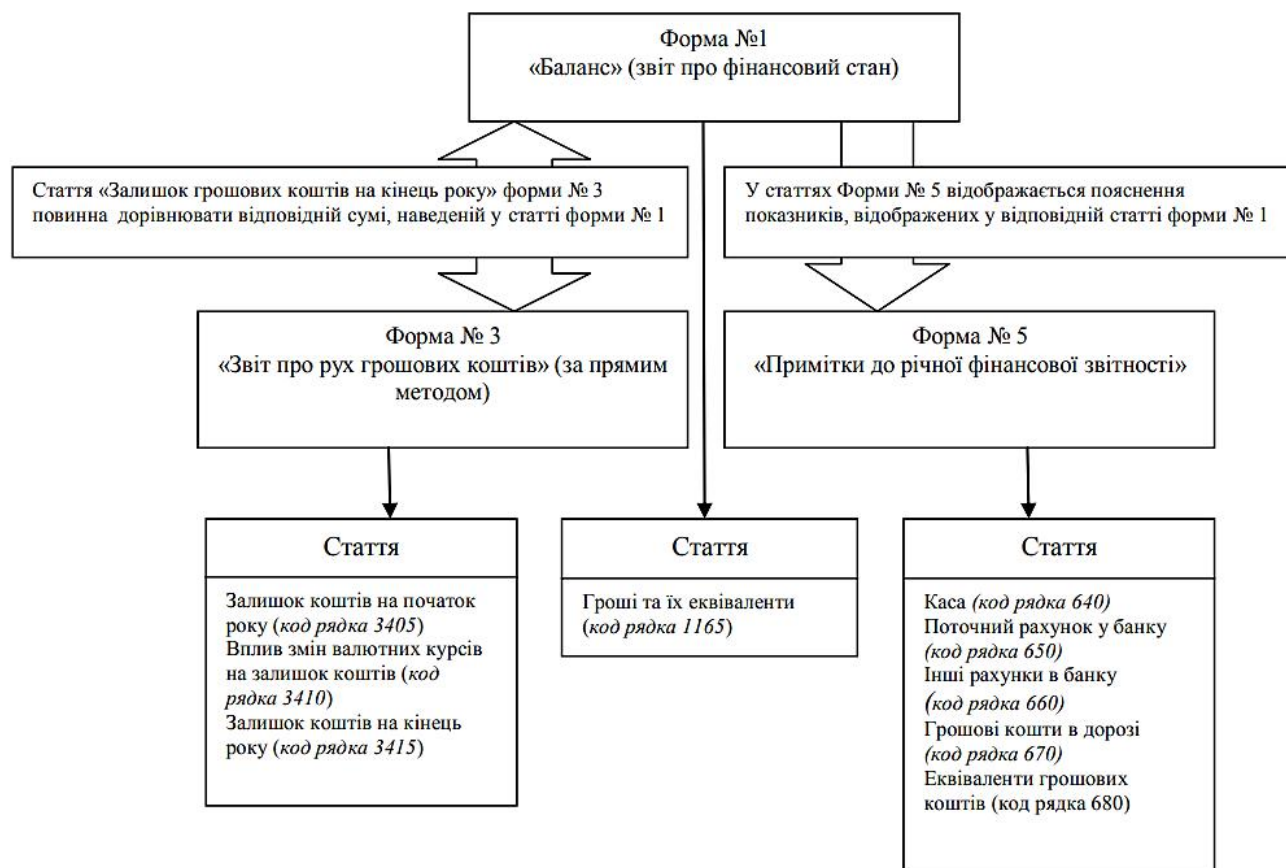

Рисунок 2.1 - Взаємозв'язок форм фінансової звітності щодо відображення грошових коштів на АК «ГаличФарм»

Джерело: [44]

Однак, використовуючи готівку для організації розрахунків, необхідно розуміти, що використання готівки в господарській діяльності досить обмежене. Зокрема, розрахунки готівкою з одним контрагентом не можуть перевищувати 10 тисяч гривень (за операціями з юридичними особами) та 50 тисяч гривень (за операціями з фізичними особами) за один день. Крім того, суб'єктам господарювання необхідно здійснювати контроль за дотриманням ліміту каси,

який законодавством визначено як ліміт готівки, який можна залишати в касі у неробочий час та забезпечити початок роботи у робочий час на наступний день. Ліміт каси встановлюється підприємством самостійно відповідно до потреби готівки протягом дня. Порядок розрахунку ліміту визначається відповідними внутрішніми документами. Допустимий ліміт каси може бути визначений трьома способами.

Перші два з них базуються на даних бухгалтерського обліку підприємства - середньоденному грошовому надходженні каси та середньоденних видатків з каси. Середньодобові показники розраховуються за останні три місяці діяльності АК «ГаличФарм».

Кошти, що надходять та вилучаються з кас підприємства АК «ГаличФарм», оприбутковуються відповідно у прибуткових (форма КО-1) та видаткових (форма КО-2) касових ордерах (рис. 2.2).

Рисунок 2.2 - Схема документального оформлення операцій з готівкою на АК «ГаличФарм»

Джерело: [44]

Основні документи з видачі та отримання готівки повинні реєструватися в Журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів.

Касові операції відображаються в обліковому реєстрі на основі звітів і касових справ, попередньо згрупованих за відповідними рахунками.

Основними документами для безготівкового розрахунку є: меморіальний ордер, платіжне доручення, платіжна вимога-доручення, платіжна вимога, чек, інкасове доручення.

Загальним документом, з який використовує компанія при відправленні та отриманні коштів на банківський рахунок, є банківська виписка. Іншими словами, це документ, який відображає короткий зміст операцій з грошових коштів на банківському рахунку, будь то надходження певної суми коштів або, навпаки, перерахування їх іншій особі.

Отже, правильна організація бухгалтерського процесу є важливим чинником управління готівкою та грошовими потоками. Основним елементом організації обліку наявності та руху грошових коштів, згідно з чинними нормами законодавства, є якісне документальне оформлення таких операцій.

Грошовий потік генерується групою окремих господарських дій підприємства і відноситься до грошової господарської діяльності, тобто грошових потоків, які можуть виникнути лише при використанні готівки та її еквівалентів. Ця операція притаманна всім стадіям кругообігу капіталу.

Щоб керувати ними, необхідно дотримуватися чіткого алгоритму постановки та виконання завдань поетапно: планування та бюджетування грошових потоків та їх прогнозування, ідентифікація операцій, що підлягають руху грошових коштів, та збір, агрегування та узагальнення бухгалтерського обліку, а також формувати дані для них у підготовці управлінських рішень, здійснювати аналіз та інтерпретацію даних грошових потоків під час складання, коригування та оптимізація фінансового контролю та параметрів грошових потоків.

Усі зазначені вище етапи управління грошовими потоками були б неможливі без систем обліку та звітності, оскільки управлінські рішення можливі лише за наявності інформації про господарські операції, що, у свою чергу, відбувається завдяки належній організації та обліку.

Серед елементів методу бухгалтерського обліку провідну роль відіграють документи та звітність, які забезпечують достовірність та відображення операцій з рухом грошових коштів.

Організація бухгалтерського обліку та аналізу шляхом документального оформлення грошових операцій та ведення внутрішнього обліку та звітності в кінцевому підсумку дозволяє моделювати ефективність руху грошових коштів (Додаток Б).

Отже, правильна організація бухгалтерського процесу є важливим чинником управління готівкою та грошовими потоками. Основним елементом організації обліку наявності та руху грошових коштів, згідно з чинними нормами законодавства, є якісне документальне оформлення таких операцій. Організація бухгалтерського обліку та аналізу шляхом документального оформлення грошових операцій та ведення внутрішнього обліку та звітності в кінцевому підсумку дозволяє моделювати ефективність руху грошових коштів.

Таким чином, важливу роль у забезпеченні ліквідності та платоспроможності підприємств відіграє обіг грошових коштів. Реалізація завдань стратегічного управління неможлива без використання фактичних і прогнозованих даних про фінансові потоки підприємства. Це зумовлює нагальну потребу в інформації з точки зору належного обліково-аналітичного забезпечення процесу управління. Його вдосконалення залежить від серії послідовних кроків, спрямованих на модифікацію існуючих систем управління бізнесом та організаційного рівня обліку та звітності. Вирішальними серед них є: повна автоматизація бухгалтерського обліку, побудова внутрішньої бухгалтерії та звітності про рух грошових коштів, їх інтеграція та інформаційно-аналітична взаємодія з іншими підсистемами управління, застосування сучасних систем

аналізу та інтерпретації даних, розробка управлінських рішень і вибір оптимальної моделі грошового потоку.

2.2. Аналіз обсягів та структури грошових потоків АК «ГаличФарм»

АТ «Галичфарм» є лідером у галузі виробництва готових лікарських засобів на основі фітопрепаратів, отриманих із рослинної сировини. Історія компанії налічує понад 100 років. Компанія виробляє фармацевтичну продукцію з 1911 року. Сьогодні асортимент продукції налічує близько 87 (з урахуванням лікарських форм) генеричних і оригінальних лікарських засобів у формі випуску: ампул, таблеток, розчинів, екстрактів, сиропів і крапель.

Таблиця 2.1 - Динаміка фінансових результатів АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр., тис. грн.

Показники	Роки, тис. грн.			Темп приросту, %		
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2021/2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1633629	1267213	1449111	-22,43	14,35	-11,29
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	723751	534273	658077	-26,18	23,17	-9,07
Валовий прибуток	909878	732940	791034	-19,45	7,93	-13,06
Інші операційні доходи	179063	173478	175092	-3,12	0,93	-2,22
Адміністративні витрати	117547	116991	129342	-0,47	10,56	10,03
Витрати на збут	404931	293909	334853	-27,42	13,93	-17,31
Інші операційні витрати	270493	264650	261453	-2,16	-1,21	-3,34
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	295970	230868	240478	-22,00	4,16	-18,75
Інші доходи	602	547	1548	-9,14	183,00	157,14
Фінансові витрати	186087	187461	185460	0,74	-1,07	-0,34
Інші витрати	1	1	451	0,00	45000,00	45000,00

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	110484	43953	56115	-60,22	27,67	-49,21
Витрати (дохід) з податку на прибуток	21070	10621	13381	-49,59	25,99	-36,49
Чистий фінансовий результат: прибуток	89414	33332	42731	-62,72	28,20	-52,21

Джерело: [44]

Протягом досліджуваного періоду на підприємстві відбувалося скорочення обсягу чистого доходу із рівня в 1633629 тис. грн. в 2019 році до рівня в 1449111 тис. грн. за результатом 2021 року.

В результаті скорочення чистого доходу відбулося скорочення валового прибутку підприємства із рівня в 909878 тис. грн. в 2019 році до рівня в 791034 тис. грн. за результатом 2021 року, тобто на 13,06%.

Чистий прибуток підприємства протягом 2019-2021 рр. зменшився на 52,21% із рівня в 89414 тис. грн. в 2019 році до рівня в 42731 тис. грн. за результатом 2021 року.

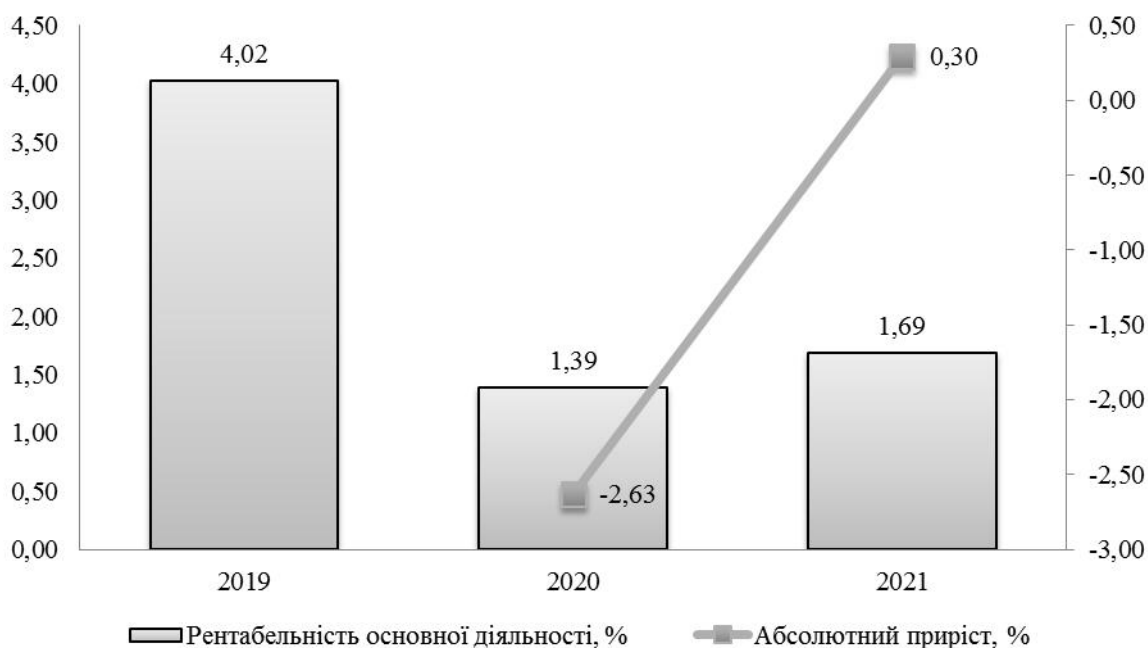

Рисунок 2.3 - Динаміка рентабельності основної діяльності АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр., % [44]

Джерело: [44]

Протягом досліджуваного періоду рентабельність основної діяльності мала тенденцію до скорочення із рівня в 4,02% до рівня в 1,69% через скорочення рівня чистого прибутку на підприємстві.

За період 2019-2021 рр. рентабельність власного капіталу підприємства скоротилася із рівня в 13,36% в 2019 році до рівня в 5,74% за результатом 2021 року.

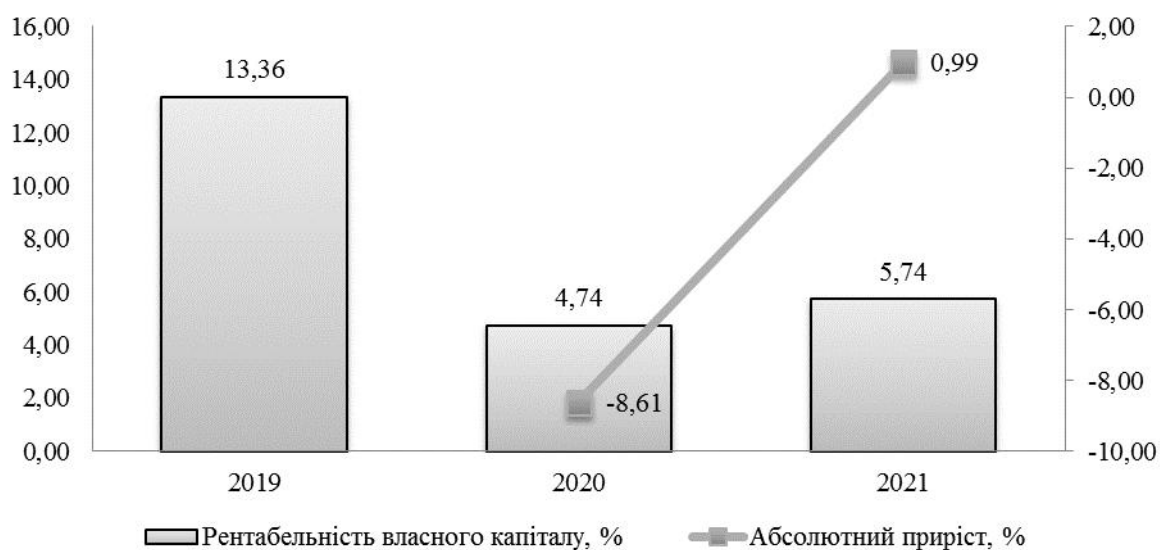

Рисунок 2.4 - Динаміка рентабельності власного капіталу АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр., %

Джерело: [44]

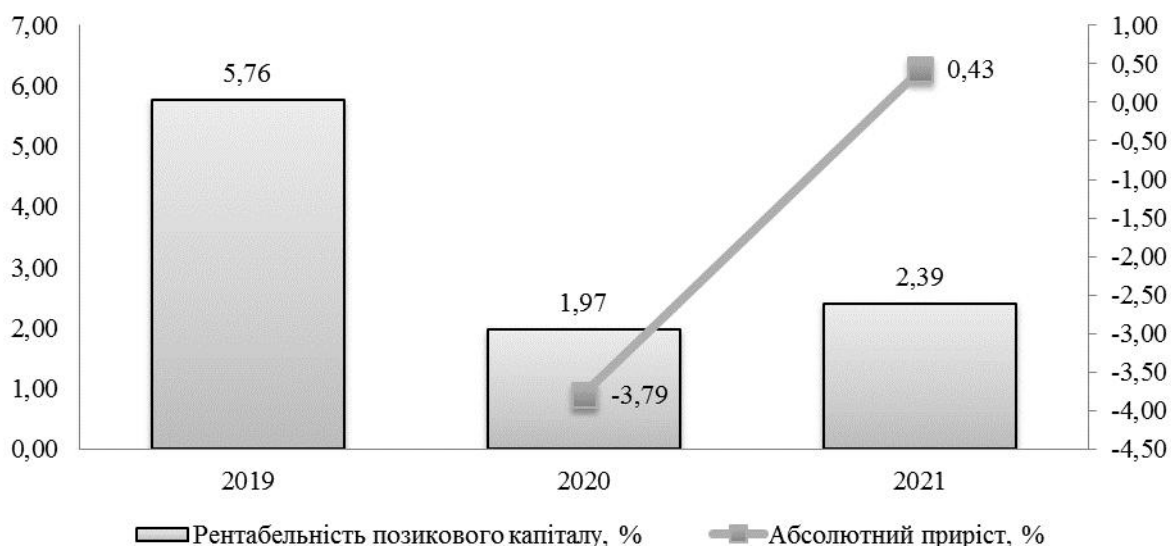

Рисунок 2.5 - Динаміка рентабельності позикового капіталу АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр., % [44]

Джерело: [44]

Протягом 2019-2021 рр. рівень рентабельності позикового капіталу на підприємстві був нижчим за рівень рентабельності власного капіталу і становив від 5,76% до 2,39%.

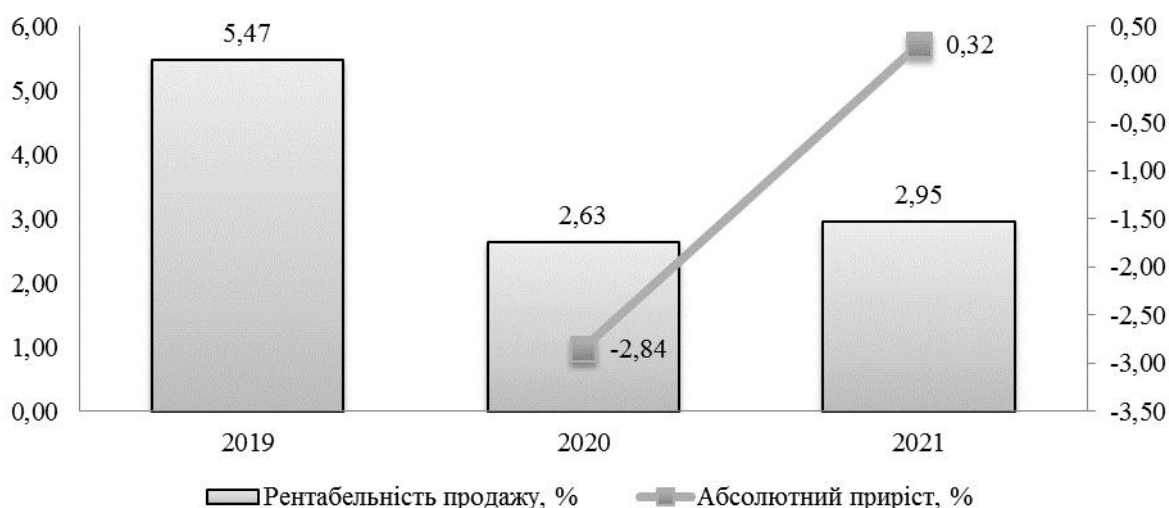

Рисунок 2.6 - Динаміка рентабельності продажу АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр., %

Джерело: [44]

Рівень рентабельності продажу на підприємстві протягом досліджуваного періоду скоротився із рівня в 5,47% в 2019 році до рівня в 2,95% за результатом 2021 р.

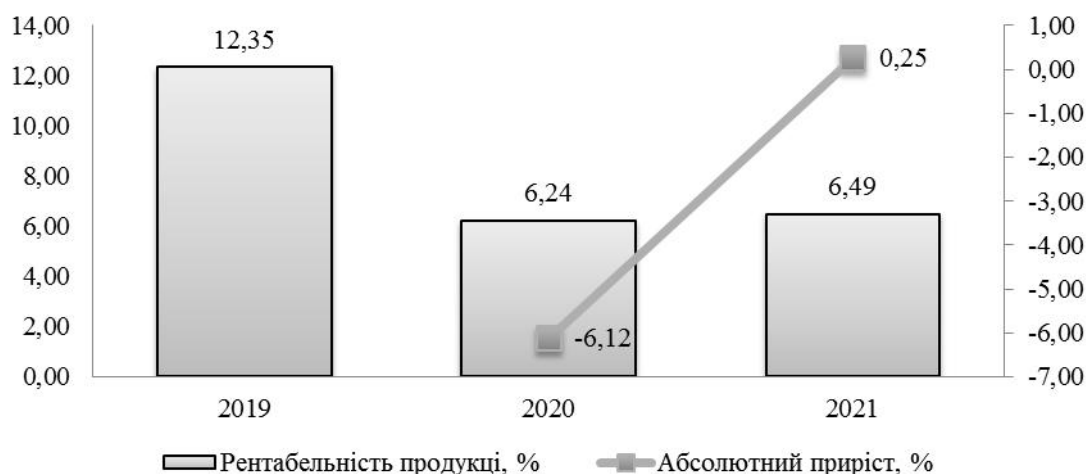

Рисунок 2.7 - Динаміка рентабельності продукції АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр., %

Джерело: [44]

Протягом 2019-2021 рр. на підприємстві відбулося скорочення рівня рентабельності продукції із рівня в 12,35% до рівня в 6,49 % через скорочення обсягу отриманого чистого прибутку підприємством.

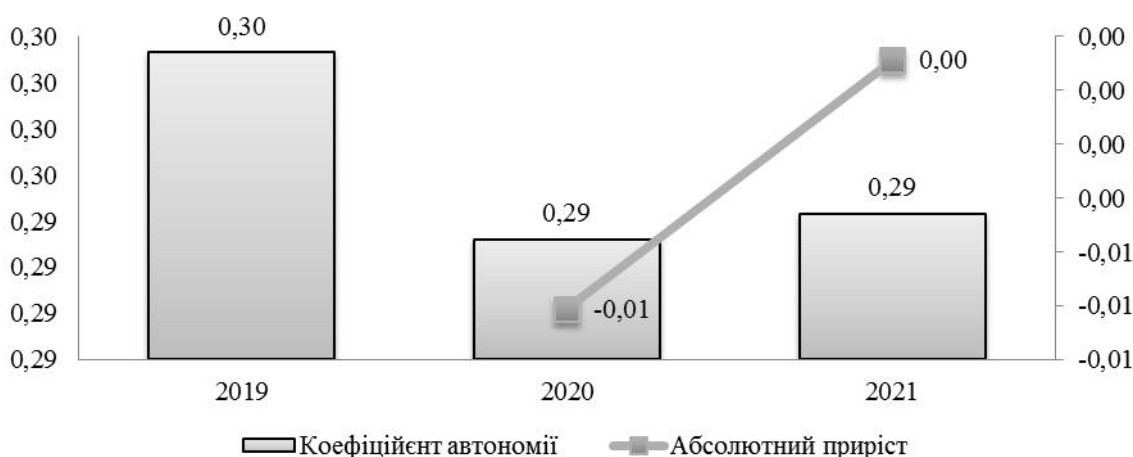

Рисунок 2.8 - Динаміка коефіцієнту автономії АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр.

Джерело: [44]

За період 2019-2021 рр. коефіцієнт автономії на підприємстві зменшився із рівня в 0,3 до рівня в 0,29. Проте протягом досліджуваного періоду значення коефіцієнту було менше нормативного, що свідчить про залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

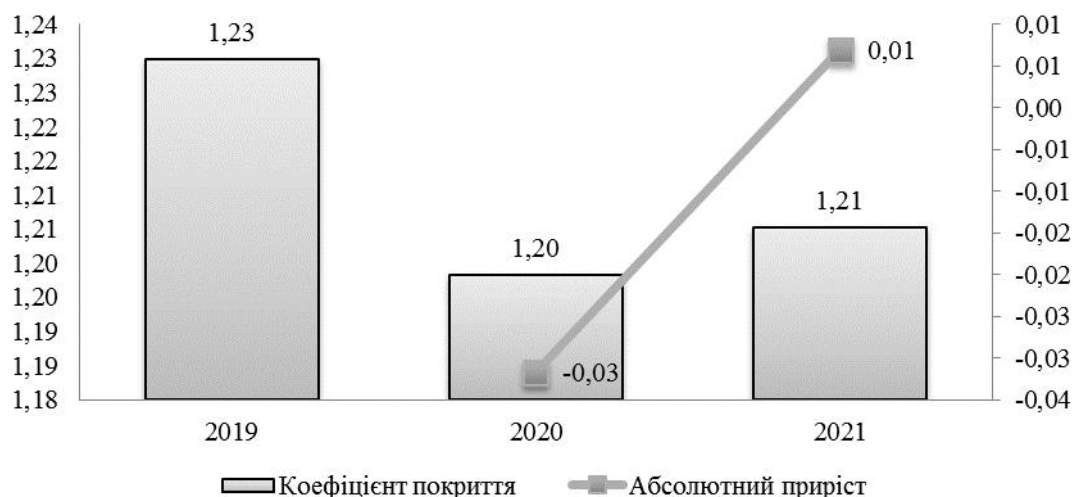

Рисунок 2.9 - Динаміка коефіцієнту покриття АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр.

Джерело: [44]

Протягом досліджуваного періоду на підприємстві коефіцієнт покриття був вище нормативного значення в 1, що свідчить про те, що в динаміці підприємство мало достатній обсяг оборотних активів для покриття поточних зобов'язань.

Грошовий потік компанії АК «ГаличФарм» є результатом трьох видів діяльності, кожен з яких може бути супроводжуватися як надходженнями, так і видатками:

- операційна;
- інвестування;
- фінансування.

Грошовий потік від операційної діяльності відноситься до грошових надходжень або відтоку з компанії в рамках звичайної ділової діяльності, а саме до створення та продажу продукції компанії АК «ГаличФарм».

Надходження від операційної діяльності включають чистий дохід, який АК «ГаличФарм» отримує від продажу товарів, товарно-матеріальних запасів та

дебіторської заборгованості. І навпаки, відтік відноситься до щоденних витрат, пов'язаних з діяльністю, таким як витрати виробництва, орендна плата, продаж та маркетинг, і заробітна плата, що виплачується співробітникам. Грошові потоки, пов'язані з операційною діяльністю досліджуваного підприємства, наведено в табл. 2.2.

Протягом досліджуваного періоду на підприємстві відбувалося скорочення надходжень від реалізації продукції на 5,52% із рівня в 1458057 тис. грн. в 2019 році до рівня в 1377581 тис. грн. за результатом 2021 року.

Також протягом досліджуваного періоду відбувалося скорочення надходжень від повернення податків і зборів із рівня в 28198 тис. грн. в 2019 році до рівня в 22690 тис. грн.

Проте на підприємстві протягом 2019-2021 рр. відбулося зростання надходжень від цільового фінансування із рівня в 3766 тис. грн. в 2019 році до рівня в 5409 тис. грн., тобто на 43,63 %.

Таблиця 2.2 - Динаміка грошового потоку від операційної діяльності АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр.

Стаття	Роки, тис. грн.			Темп приросту, %		
	2019	2020	2021	2020/ 2019	2021/ 2020	2021/ 2019
Надходження від покупців за реалізацію продукції (товарів, робіт, послуг)	1 458 057	1 330 175	1 377 581	-8,77	3,56	-5,52
Надходження від повернення податку на додану вартість	28 198	28 014	22 690	-0,65	-19,00	-19,53
Надходження цільового фінансування	3 766	6 937	5 409	84,20	-22,03	43,63
Надходження авансів від покупців і замовників	2 859	6 075	8 624	112,49	41,96	201,64
Надходження від повернення авансів від постачальників	3 710	2 073	1 806	-44,12	-12,88	-51,32
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	289	86		-70,24	-100,00	-100,00

Надходження від отримання роялті, авторських прав	239	115	370	-51,88	221,74	54,81
Інші надходження	176 118	182 884	189 976	3,84	3,88	7,87
Видатки на оплату праці	227 146	218 410	244 305	-3,85	11,86	7,55
Видатки на оплату відрахувань на соціальні заходи	59 194	58583	66 112	-1,03	12,85	11,69
Видатки на оплату зобов'язань з податків і зборів	81 480	71 238	84 495	-12,57	18,61	3,70
Видатки на оплату зобов'язань з податку на прибуток	17 384	12 838	19 898	-26,15	54,99	14,46
Видатки на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3 000	1		-99,97	-100,00	-100,00
Видатки на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	61 096	58 399	64 597	-4,41	10,61	5,73
Видатки на оплату авансів	226 802	228 591	208 740	0,79	-8,68	-7,96
Інші витрачання	177 202	183 280	188 965	3,43	3,10	6,64
Чистий рух коштів від операційної діяльності	51 358	104124	23 403	102,74	-77,52	-54,43

Джерело: [44]

Надходження авансів від покупців і замовників збільшилося на 201,64% із рівня в 2859 тис. грн. в 2019 році до рівня в 8624 тис. грн. за результатом 2021 року.

Структура надходжень від операційної діяльності відображена на рис. 2.10.

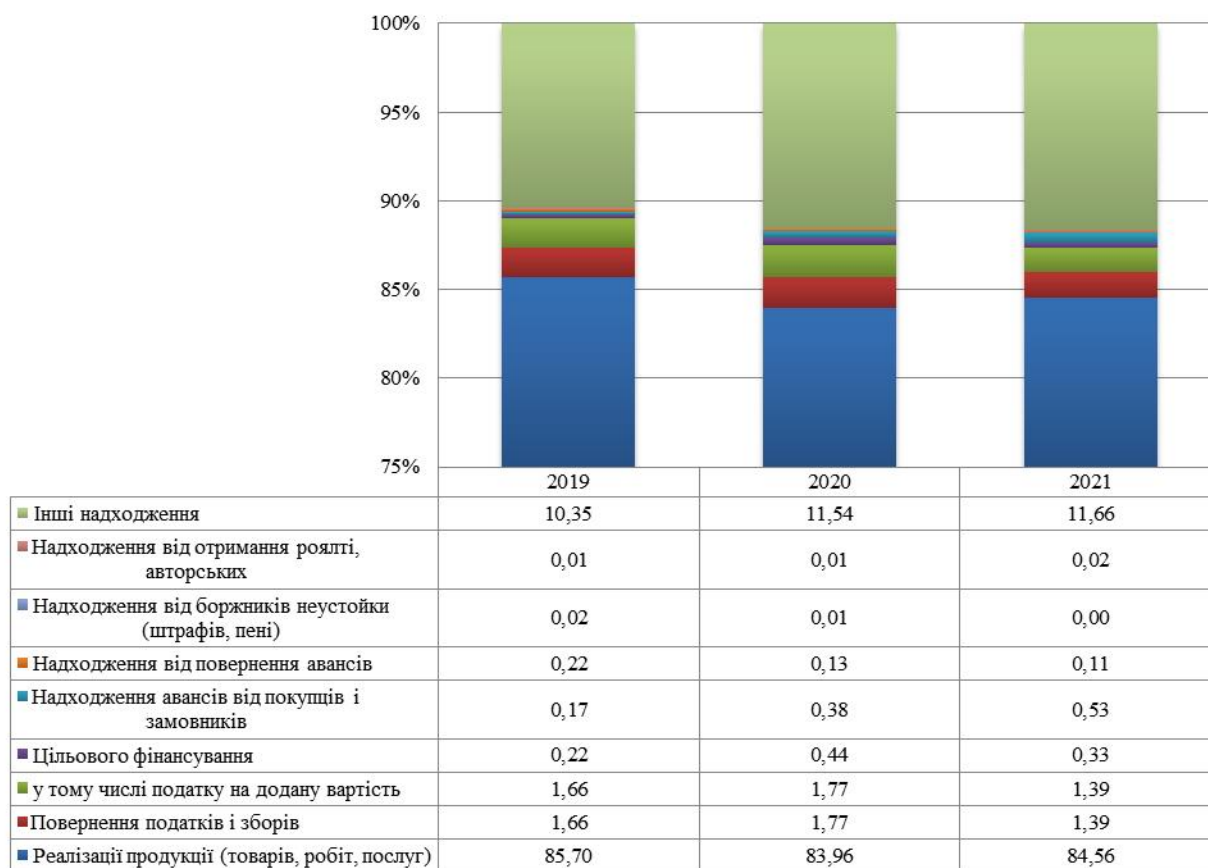

Рисунок 2.10 - Динаміка структури надходжень операційного грошового потоку АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр., %

Джерело: [44]

В структурі надходжень підприємства найбільшу питому вагу займали надходження від реалізації продукції, питома вага яких зменшилася в динаміці із рівня в 85,7% до рівня в 84,56% за результатом 2021 року.

Грошовий потік від інвестиційної діяльності включає рух грошей, пов'язаний з інвестиціями компанії АК «ГаличФарм». У АК «ГаличФарм» є короткострокові інвестиції, такі як купівля ринкових цінних паперів, а також довгострокові, такі як купівля нового обладнання або будівель. Купівля будь-яких інвестицій призводить до відтоку грошових коштів. Якщо АК «ГаличФарм» продає довгостроковий актив, наприклад обладнання, це генерує збільшення грошових коштів. Як правило, інвестиційна діяльність супроводжується в основному відтоком коштів, а не надходженнями. Грошові потоки, пов'язані з інвестиційною діяльністю досліджуваного підприємства, наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.3 - Динаміка грошового потоку від інвестиційної діяльності АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр.

Стаття	Роки, тис. грн.			Темп приросту, %		
	2019	2020	2021	2020/ 2019	2021/ 2020	2021/ 2019
Надходження від відсотків	1 050	4 368	926	316,00	-78,80	-11,81
Придбання фінансових інвестицій		79 875		0,00	0,00	0,00
Придбання необоротних активів	41 139	22 551	22 112	-45,18	-1,95	-46,25
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-40 089	-98 058	-21 186	144,60	-78,39	-47,15

Джерело: [44]

Протягом досліджуваного періоду на підприємстві відбувалося скорочення надходжень від отриманих відсотків від здійснення інвестиційної діяльності із рівня в 1050 тис. грн. в 2019 році до рівня в 926 тис. грн. за результатом 2021 року.

Проте на підприємстві в динаміці також зменшилися витрачання на придбання необоротних активів із рівня в 41139 тис. грн. в 2019 році до рівня в 22112 тис. грн. за результатом 2021 року, тобто на 47,15%.

У АК «ГаличФарм» наявний також грошовий потік від фінансової діяльності, яка включає кредити, продаж акцій, сплату дивіденди учасникам та виплати за довгостроковими боргами, надходження від розміщень власних емітованих акцій. Грошові потоки, пов'язані з основною діяльністю досліджуваного підприємства, наведено в табл. 2.4.

Також на підприємстві протягом досліджуваного періоду зменшилися витрачання на сплату відсотків в результаті фінансової діяльності із рівня в 9510 тис. грн. в 2019 році до рівня в 1500 тис. грн. в 2021 році, тобто на -84,23% (рис. 2.11).

Протягом досліджуваного періоду лише чистий рух від операційної діяльності був позитивний, проте в динаміці скоротився 54,43% із рівня в 51258 тис. грн. в 2019 році до рівня в 23403 тис. грн. за результатом 2021 року.

Таблиця 2.4 - Динаміка грошового потоку від фінансової діяльності АК «ГаличФарм» за 2019-2021 рр.

Стаття	Роки, тис. грн.			Темп приросту, %		
	2019	2020	2021	2020/ 2019	2021/ 2020	2021/ 2019
Витрачання на сплату відсотків	9 510	5 710	1500	-39,96	-73,73	-84,23
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-9 510	-5 710	-1 500	-39,96	-73,73	-84,23

Джерело: [44]

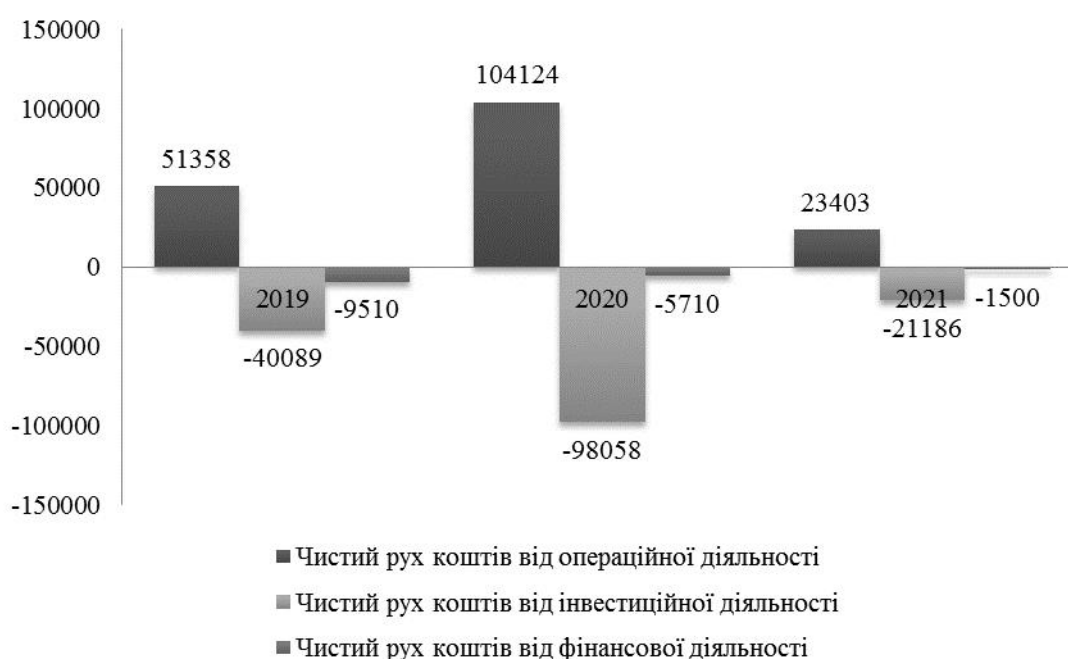

Рисунок 2.11 - Динаміка чистого руху грошових коштів за видами діяльності АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр., тис. грн.

Джерело: [44]

За період 2019-2021 рр. на підприємстві був позитивний чистий рух грошових коштів, який в 2019-2021 рр. мав тенденцію до скорочення із рівня в 1759 тис. грн. в 2019 році до 717 тис. грн. в 2021 році, тобто на 59,24%.

Отже, АТ «Галичфарм» є лідером у галузі виробництва готових лікарських засобів на основі фітопрепаратів, отриманих із рослинної сировини. Історія компанії налічує понад 100 років. Компанія виробляє фармацевтичну продукцію з 1911 року. Сьогодні асортимент продукції налічує близько 87 (з урахуванням

лікарських форм) генеричних і оригінальних лікарських засобів у формі випуску: ампул, таблеток, розчинів, екстрактів, сиропів і крапель.

Таблиця 2.5 - Динаміка чистого руху грошових коштів АК «ГаличФарм» за 2019-2021 рр.

Стаття	Роки, тис. грн.			Темп приросту, %		
	2019	2020	2021	2020/ 2019	2021/ 2020	2021/ 2019
Залишок коштів на початок року	9 819	11 432	11 960	16,43	4,62	21,80
Вплив зміни валютних курсів, надлишок коштів	146	172	99	17,81	-42,44	-32,19
Залишок коштів на кінець року	11 432	11 960	12 776	4,62	6,82	11,76
Чистий рух грошових коштів за звітний період	1 759	356	717	-79,76	101,40	-59,24

Джерело: [44]

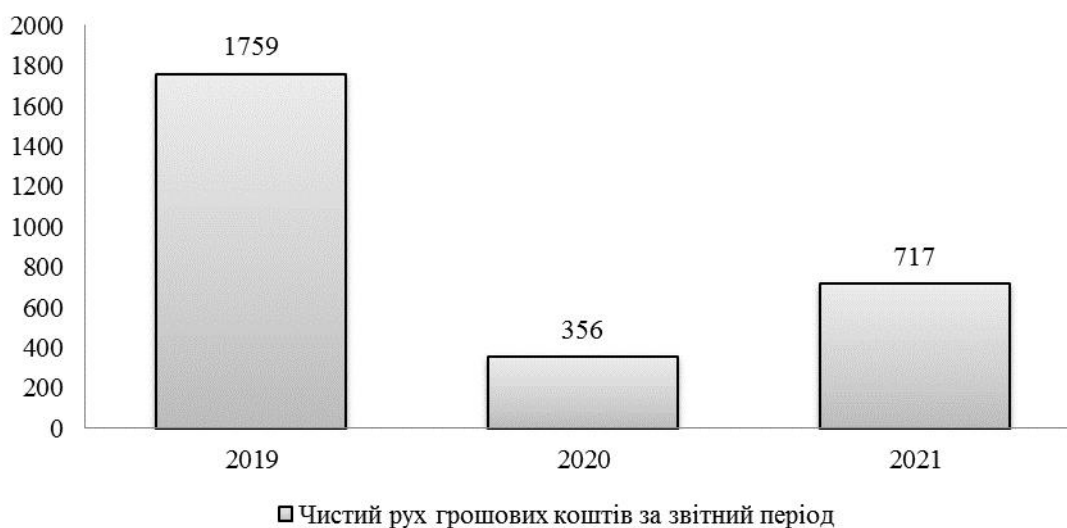

Рисунок 2.12 - Динаміка чистого руху в результаті діяльності АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр., тис. грн.

Джерело: [44]

Протягом досліджуваного періоду на підприємстві відбувалося скорочення надходжень від реалізації продукції на 5,52% із рівня в 1458057 тис. грн. в 2019 році до рівня в 1377581 тис. грн. за результатом 2021 року. Також протягом досліджуваного періоду відбувалося скорочення надходжень від повернення податків і зборів із рівня в 28198 тис. грн. в 2019 році до рівня в 22690 тис. грн. Проте на підприємстві протягом 2019-2021 рр. відбулося зростання надходжень

від цільового фінансування із рівня в 3766 тис. грн. в 2019 році до рівня в 5409 тис. грн., тобто на 43,63 %. Надходження авансів від покупців і замовників збільшилося на 201,64% із рівня в 2859 тис. грн. в 2019 році до рівня в 8624 тис. грн. за результатом 2021 року. В структурі надходжень підприємства найбільшу питому вагу займали надходження від реалізації продукції, питома вага яких зменшилася в динаміці із рівня в 85,7% до рівня в 84,56% за результатом 2021 року. Протягом досліджуваного періоду на підприємстві відбувалося скорочення надходжень від отриманих відсотків від здійснення інвестиційної діяльності із рівня в 1050 тис. грн. в 2019 році до рівня в 926 тис. грн. за результатом 2021 року. Проте на підприємстві в динаміці також зменшилися витрачання на придбання необоротних активів із рівня в 41139 тис. грн. в 2019 році до рівня в 22112 тис. грн. за результатом 2021 року, тобто на 47,15%. За період 2019-2021 рр. на підприємстві був позитивний чистий рух грошових коштів, який в 2019-2021 рр. мав тенденцію до скорочення із рівня в 1759 тис. грн. в 2019 році до 717 тис. грн. в 2021 році, тобто на 59,24%. Зменшення позитивного чистого руху грошових коштів є негативним в діяльності підприємства.

2.3. Оцінка ефективності управління грошовими потоками на АК «ГаличФарм»

З метою оцінки ефективності управління грошовими потоками використовують наступні коефіцієнти:

- коефіцієнт ліквідності грошового потоку;
- коефіцієнт ефективності грошових потоків;
- коефіцієнт чистого поповнення грошових засобів
- грошове наповнення операційної маржі.

Здійснимо розрахунок відповідних показників далі.

Розглянемо порядок розрахунку показника ліквідності грошового потоку.

1. Коефіцієнт ліквідності грошових потоків (K1) відображає можливість підприємства покривати потрібні витрати грошових коштів позитивним грошовим потоком у поточному періоді. Формула розрахунку коефіцієнту має наступний вигляд:

$$K1 = \frac{ДГП}{ВГП} \quad (2.1)$$

де $\frac{ДГП}{ВГП}$ – додатний грошовий потік (надходження підприємства від усіх видів діяльності);

$ВГП$ – витратний грошовий потік (витрачання підприємства від усіх видів діяльності)

$$K1_{2019} = 1701434 / 1703358 = 0,999 \cong 1,0$$

$$K1_{2020} = 1584373 / 1523473 = 1,04$$

$$K1_{2021} = 1629146 / 1667548 = 0,98$$

В графічному вигляді зміни значення коефіцієнту ліквідності грошового потоку досліджуваного а наведена на рис. 2.13.

На основі здійснених розрахунків можна стверджувати, що протягом досліджуваного періоду коефіцієнт ліквідності грошового потоку мав тенденцію до зменшення із рівня в 1,0 до 0,98 через скорочення надходжень від операційної діяльності підприємства.

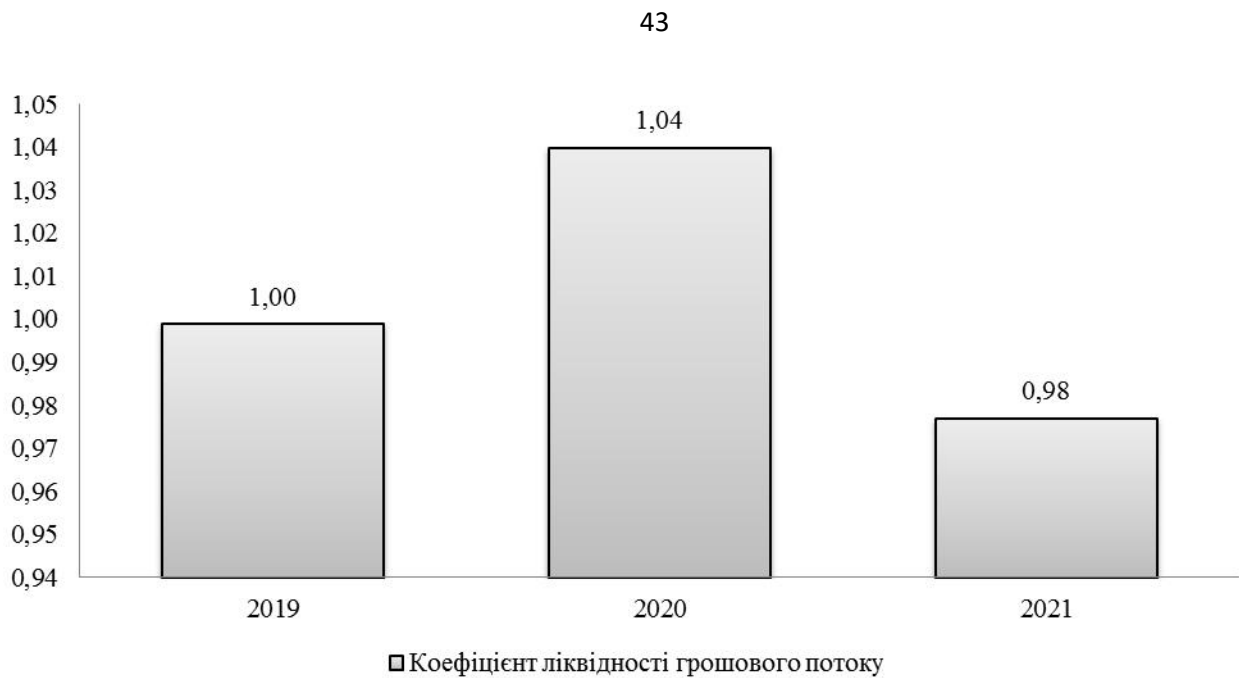

Рисунок 2.13 - Динаміка коефіцієнту ліквідності грошового потоку АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр.

Джерело: [44]

2. Коефіцієнт ефективності грошового потоку (у %) відображає відношення чистого грошового потоку до витратного грошового потоку. Формула розрахунку коефіцієнту має наступний вигляд:

$$K2 = \text{ЧГП} / \text{ВГП} \quad (2.2)$$

де ЧГП – чистий грошовий потік (від усіх видів діяльності);

ВГП – витратний грошовий потік (витрачання підприємства від усіх видів діяльності).

$$K2_{2019} = 1759 / 1703358 = 0,1033$$

$$K2_{2020} = 356 / 1523473 = 0,0234$$

$$K2_{2021} = 717 / 1667548 = 0,0430$$

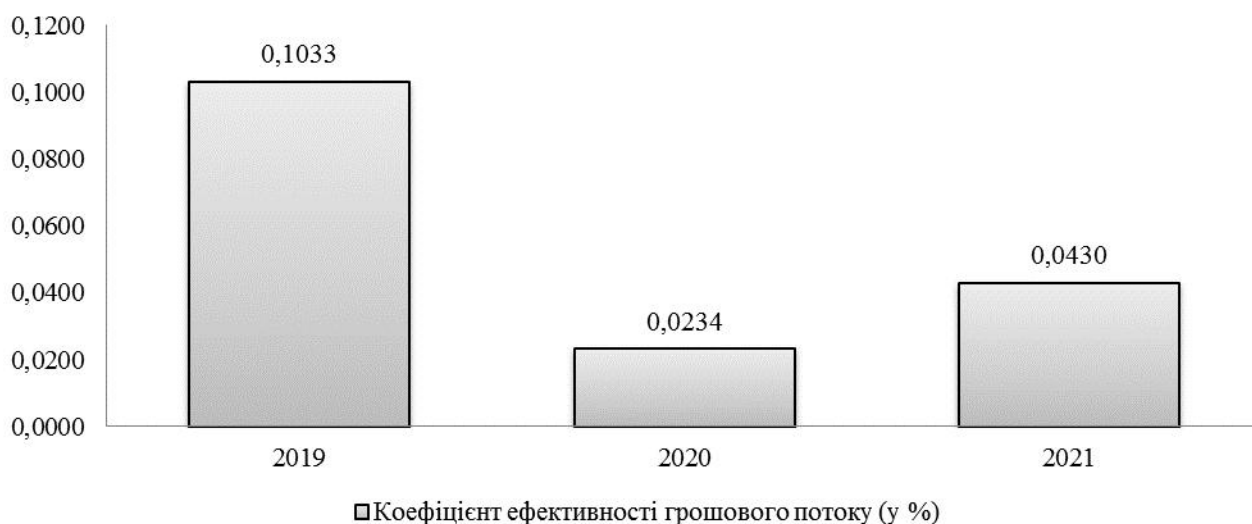

Рисунок 2.14 - Динаміка коефіцієнту ефективності грошового потоку АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр.

Джерело: [44]

Коефіцієнт ефективності грошового потоку протягом досліджуваного періоду скоротився із рівня в 0,1033% до 0,0430% в першу чергу через зростання витрачання на підприємстві.

3. Коефіцієнт чистого поповнення грошових засобів відображає відношення чистого грошового потоку підприємства до залишку коштів на кінець періоду:

$$КЗ = \frac{ЧГП}{ЗКк.р} \quad (2.3)$$

де $\frac{ЧГП}{ЗКк.р}$ – чистий грошовий потік (від усіх видів діяльності);

$ЗКк.р$ – залишок коштів на кінець року.

$$КЗ_{2019} = 1759 / 11432 = 0,1539$$

$$КЗ_{2020} = 356 / 11960 = 0,0298$$

$$КЗ_{2021} = 717 / 12776 = 0,0561$$

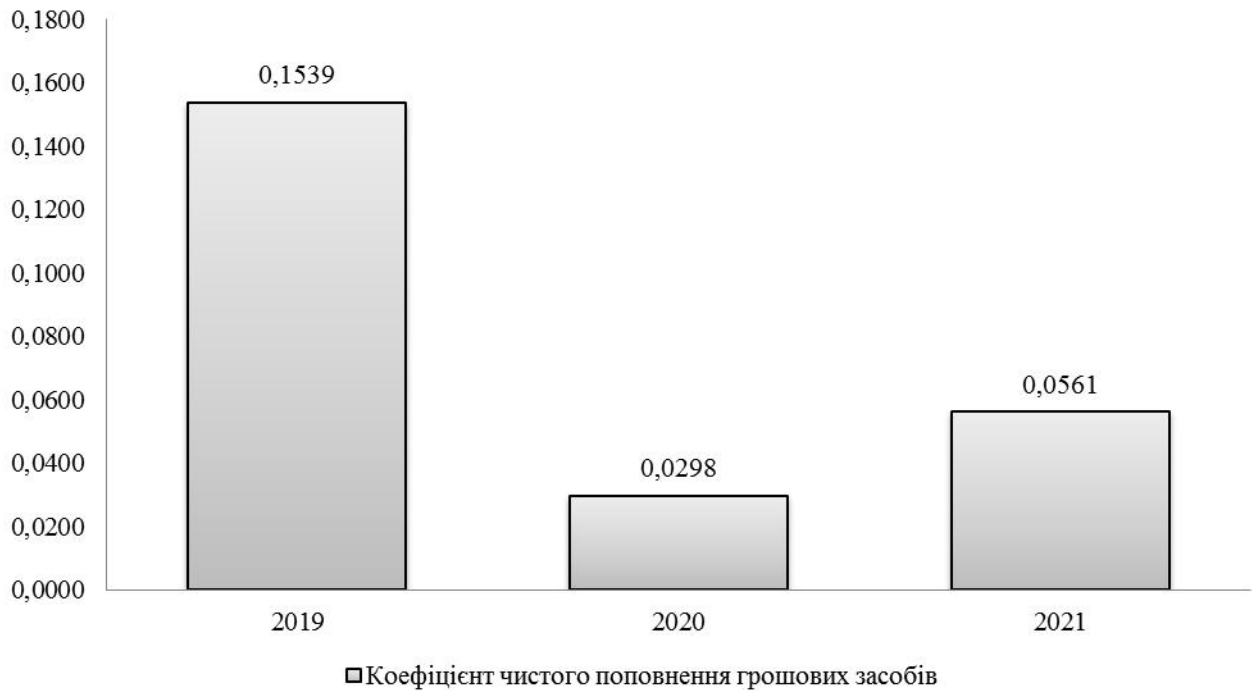

Рисунок 2.15 - Динаміка коефіцієнту чистого поповнення грошового потоку АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр.

Джерело: [44]

4. Грошове наповнення операційної маржі, які розраховується так:

$$K4 = \frac{\text{ЧГПо}}{\text{ФРо}} \quad (2.4)$$

де $\frac{\text{ЧГПо}}{\text{ФРо}}$ - чистий грошовий потік від операційної діяльності підприємства;

ФРо – фінансовий результат (прибуток) від операційної діяльності підприємства.

$$K4_{2019} = 51358 / 295970 = 0,17352$$

$$K4_{2020} = 104124 / 230868 = 0,45101$$

$$K4_{2021} = 23403 / 240478 = 0,09732$$

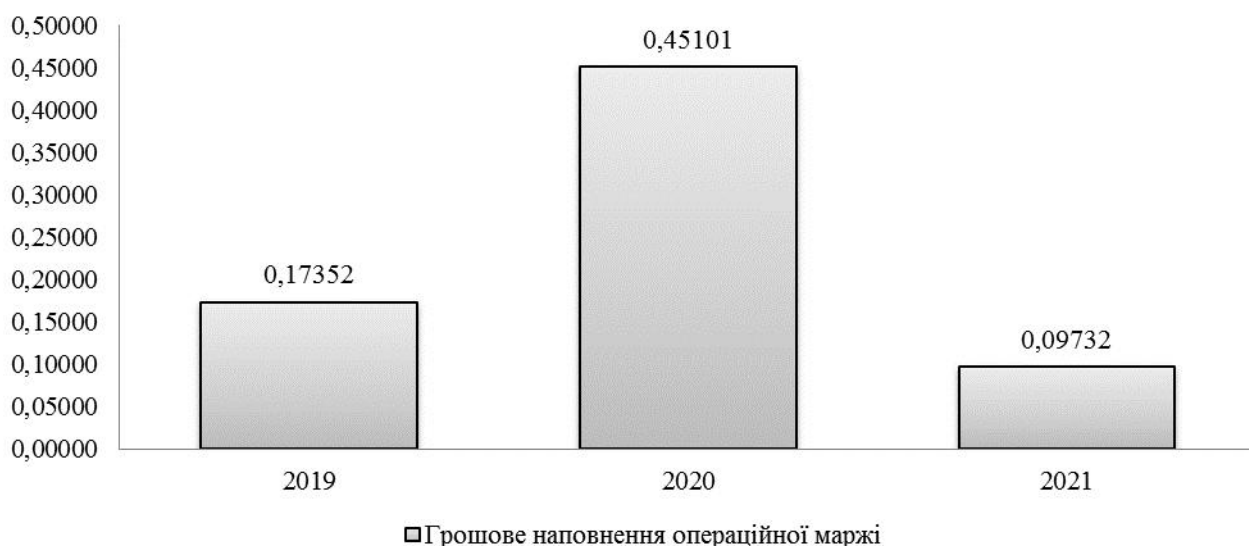

Рисунок 2.16 - Динаміка коефіцієнту грошового поповнення грошового потоку АК «ГаличФарм» в 2019-2021 рр.

Джерело: [44]

За період 2019-2021 рр. коефіцієнту грошового поповнення грошового потоку мав тенденцію до скорочення із рівня в 0,17352 до рівня в 0,09732 в 2021 році через скорочення обсягу фінансового результату до оподаткування.

Таким чином, протягом досліджуваного періоду коефіцієнт ліквідності грошового потоку мав тенденцію до зменшення із рівня в 1,0 до 0,98 через скорочення надходжень від операційної діяльності підприємства. Коефіцієнт ефективності грошового потоку протягом досліджуваного періоду скоротився із рівня в 0,1033% до 0,0430% в першу чергу через зростання витрачання на підприємстві. За період 2019-2021 рр. коефіцієнту грошового поповнення грошового потоку мав тенденцію до скорочення із рівня в 0,17352 до рівня в 0,09732 в 2021 році через скорочення обсягу фінансового результату до оподаткування.

2.4. Напрямки оптимізації грошових потоків АК «ГаличФарм»

Оптимізація грошових потоків – це процес визначення найкращої за певних умов організаційної форми певного суб'єкта господарювання відповідно до особливостей його господарсько-виробничої діяльності. Основними завданнями цієї оптимізації є:

- збалансувати надходження і відтоки грошових коштів;
- синхронізувати їх у часі;
- гарантувати зростання чистого грошового потоку.

Грошовий потік можна оптимізувати (збільшити дохід і скоротити витрати), забезпечивши додатковий чистий монетарний позитивний потік (рис. 2.17).

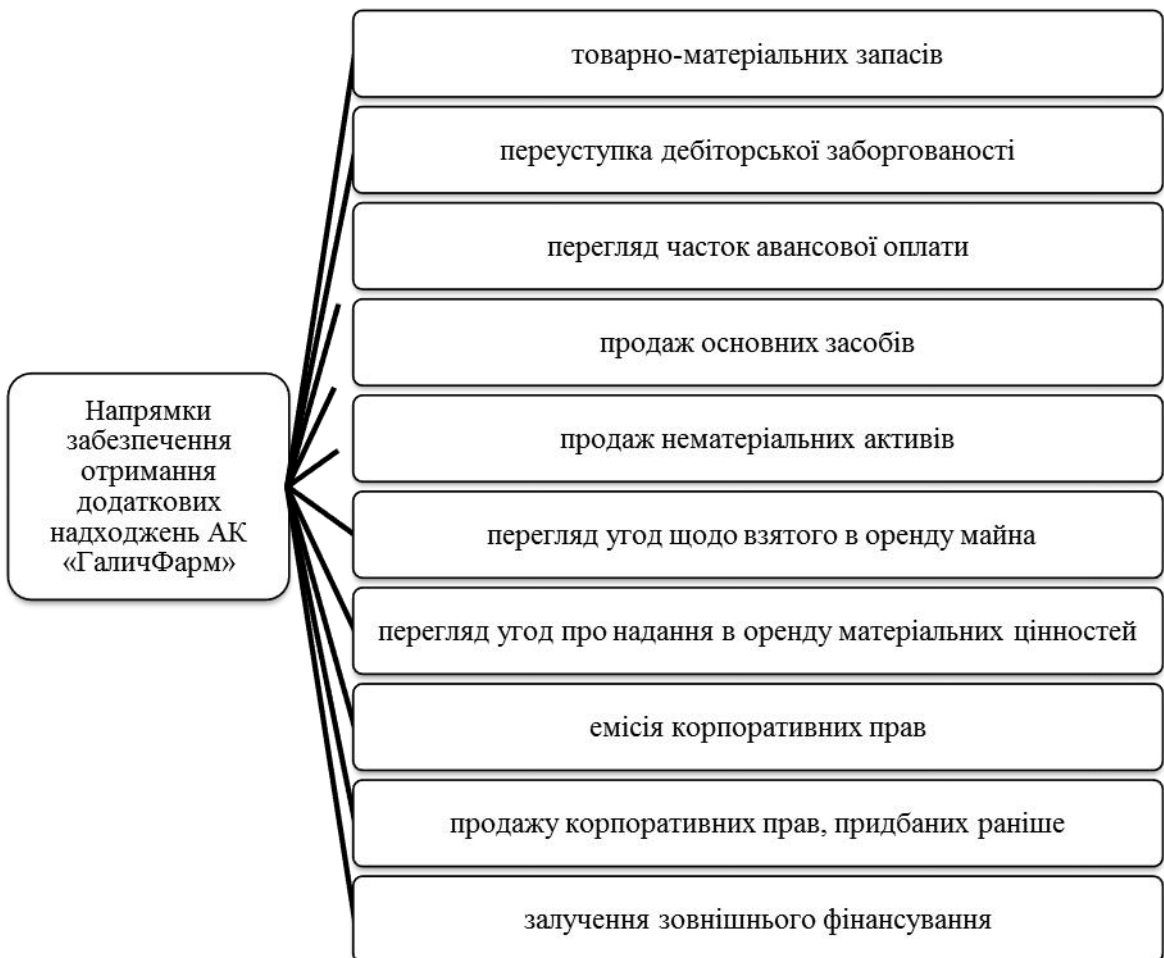

Рисунок 2.17 - Напрямки забезпечення отримання додаткових надходжень АК «ГаличФарм»

Джерело: [44]

Зменшити витрачання на АК «ГаличФарм» можливо за допомогою впровадження наступних заходів (рис. 2.18).

Вжиті в короткостроковій перспективі заходи щодо підвищення абсолютного рівня платоспроможності підприємства АК «ГаличФарм» можуть призвести до формування в майбутньому дефіциту грошового потоку, тому з метою збалансування короткострокового грошового потоку слід сформулювати наступні заходи:

додаткова емісія акцій підприємства;

- додатковий випуск облігацій;
- пошук стратегічних інвесторів;
- використання довгострокових кредитів;
- частковий продаж довгострокових фінансових вкладень;
- невикористовувані основні засоби необхідно передати в оренду або продати.

Заходи щодо зменшення негативного грошового потоку на АК «ГаличФарм»:

- мінімізація фактичних інвестицій;
- мінімізація постійних витрат;
- мінімізація фінансових інвестицій.

Метод оптимізації надлишкового грошового потоку – метод активізації інвестиційної діяльності підприємства АК «ГаличФарм» з метою:

- дострокового погашення довгострокових кредитів банків;
- максимізація обсягу реальних інвестицій;
- максимізація обсягу фінансових інвестицій (рис. 2.18).

Програмне забезпечення управління грошовими потоками стає дедалі доступнішим для організацій, що в подальшому дозволить здійснювати ефективне управління та оптимізацію грошових потоків на підприємстві. Програмне

забезпечення для управління грошовими потоками пропонує такі переваги для підприємства АК «ГаличФарм».

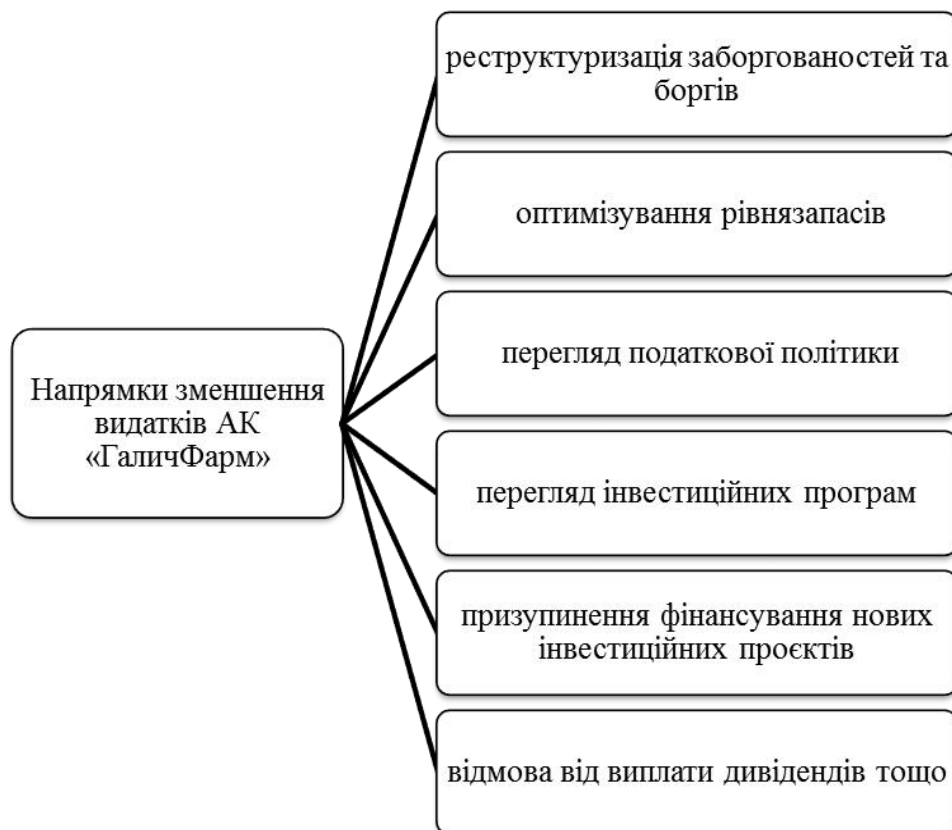

Рисунок 2.18 - Напрямки зменшення видатків АК «ГаличФарм»

Джерело: [44]

1. Інформаційна панель для високої прозорості грошових потоків забезпечує швидкий фінансовий огляд шляхом інтеграції всіх банківських рахунків, кредитів, тощо. Система управління грошовими коштами реєструє надходження та витрати та забезпечує легкий доступ до інформації.

2. Категоризація витрат: класифікує витрати та допомагає у плануванні та ухваленні рішення про те, які витрати можуть бути зменшені з оподаткованого доходу при подачі податків.

3. Керівники можуть просто відстежувати процеси та політики за допомогою програмного забезпечення для керування грошовими коштами. Крім того, всі дані платіжних запитів зберігаються в централізованій системі хмар, що

дозволяє співробітникам бухгалтерського відділу зберігати точні записи і швидко отримувати їх.

4. Відстеження бюджету та позиціонування коштів. Додаток для управління грошовими потоками допомагає відстежувати щотижневий, щомісячний, квартальний чи річний бюджет. Понад те, для відстеження відхилень прогнозів від фактичних можна використовувати інструмент прогнозування коштів. Бюджет можна використовувати, щоб побачити, чи достатньо компанії грошових коштів для підтримки оборотного капіталу протягом визначеного періоду часу.

5. Ефективне прийняття рішень: в звіті про управління грошовими потоками надає достатньо інформації про доходи та витрати компанії. Бухгалтерів може використовувати систему управління грошовими потоками для аналізу цих документів та визначення залишку коштів на рахунку підприємства. Цей баланс коштів можна визначити на ранній стадії, щоб побачити, чи фінансовий стан організації є стійким, профіцитним або дефіцитним.

6. Простота здійснення платежів та звіряння платежів: звіряння платежів – це метод бухгалтерського обліку, який порівнює внутрішні фінансові документи з банківськими виписками для ведення рахунків. Програмне забезпечення для управління грошовими коштами допомагає автоматично зіставляти дані про касові операції з фінансових документів із даними, зареєстрованими у відстеженні витрат. Це спрощує облік витрат та управління фінансами.

7. Економія часу та витрат: це програмне забезпечення дозволяє більше зосередитися на стратегічних та високо-пріоритетних заходах за рахунок інтеграції банківських даних у режимі реального часу та об'єднання їх в одному місці. Крім того, економічно ефективний, оскільки повністю масштабований і гнучкий, щоб відповідати останнім вимогам та потребам компанії. Крім того, не потрібне втручання ІТ.

8. Найкраще міжфірмове кредитування: може бути складно збирати дані з кількох відділів та відстежувати поточні зусилля щодо збору платежів за допомогою ручних процесів. Програмне забезпечення для управління грошовими потоками автоматизує збір інформації про взаємодії між компаніями, відстеження балансу та облік відсотків за всіма банківськими рахунками.

Отже, оптимізація грошових потоків – це процес визначення найкращої за певних умов у відповідності до особливостей діяльності АК «ГаличФарм». Основними завданнями цієї оптимізації на АК «ГаличФарм» є: збалансувати надходження і відтоки грошових коштів; синхронізувати їх у часі; гарантувати зростання чистого грошового потоку. Вжиті в короткостроковій перспективі заходи щодо підвищення абсолютного рівня платоспроможності підприємства АК «ГаличФарм» можуть призвести до формування в майбутньому дефіциту грошового потоку, тому з метою збалансування короткострокового грошового потоку слід сформулювати наступні заходи: додаткова емісія акцій підприємства; додатковий випуск облігацій; пошук стратегічних інвесторів; використання довгострокових кредитів; частковий продаж довгострокових фінансових вкладень; невикористовувані основні засоби необхідно передати в оренду або продати. Заходи щодо зменшення негативного грошового потоку АК «ГаличФарм»: мінімізація фактичних інвестицій; мінімізація постійних витрат; мінімізація фінансових інвестицій. Метод оптимізації надлишкового грошового потоку – метод активізації інвестиційної діяльності підприємств з метою: дострокового погашення довгострокових кредитів банків; максимізація обсягу реальних інвестицій; максимізація обсягу фінансових інвестицій. Програмне забезпечення управління грошовими потоками стає дедалі доступнішим для АК «ГаличФарм», що в подальшому дозволить здійснювати ефективне управління та оптимізацію грошових потоків на підприємстві.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження можемо зробити наступні висновки.

1. Вивчення літературних джерел дозволило встановити, що грошовий потік підприємства – це сукупність грошових надходжень і витрат, розподілених у часі внаслідок його господарської діяльності. Грошовий потік слід розуміти як економічний процес, що характеризується сукупністю доходів і витрат, розподілених у часі та створених бізнесом у результаті його економічної діяльності. Грошовий потік по-різному відображається у Звіті про рух грошових коштів. Власники бізнесу мають справу з трьома поширеними формами грошових потоків: операційний грошовий потік, інвестиційний грошовий потік та фінансовий грошовий потік.

2. Визначено, що аналіз грошових потоків проводиться на основі достовірної фінансової звітності, що дає можливість оцінити ефективність використання грошових потоків у контексті минулих подій у фінансово-господарській діяльності підприємства. Для вирішення стратегічних завдань системи управління необхідна інформація про майбутні грошові потоки підприємства, тобто їх прогнозована величина. Важливу роль у формуванні оборотних коштів відіграє грошовий потік, який забезпечує підтримку ліквідності та платоспроможності підприємства на належному рівні.

3. Досліджено, що у разі серйозного дефіциту коштів, враховуючи вплив усіх вищезазначених зовнішніх і внутрішніх факторів, формування та управління грошовим потоком є першочерговим завданням управління фінансами підприємства. Вивчення перелічених факторів дасть змогу оцінити зовнішні можливості формування грошового потоку та внутрішні резерви підприємства в процесі формування управлінської політики.

4. Досліджено, що важливу роль у забезпеченні ліквідності та платоспроможності підприємств відіграє обіг грошових коштів. Реалізація завдань стратегічного управління неможлива без використання фактичних і прогнозованих даних про фінансові потоки підприємства. Це зумовлює нагальну потребу в інформації з точки зору належного обліково-аналітичного забезпечення процесу управління. Його вдосконалення залежить від серії послідовних кроків, спрямованих на модифікацію існуючих систем управління бізнесом та організаційного рівня обліку та звітності. Вирішальними серед них є: повна автоматизація бухгалтерського обліку, побудова внутрішньої бухгалтерії та звітності про рух грошових коштів, їх інтеграція та інформаційно-аналітична взаємодія з іншими підсистемами управління, застосування сучасних систем аналізу та інтерпретації даних, розробка управлінських рішень і вибір оптимальної моделі грошового потоку.

5. Встановлено, що АТ «Галичфарм» є лідером у галузі виробництва готових лікарських засобів на основі фітопрепаратів, отриманих із рослинної сировини. Історія компанії налічує понад 100 років. Компанія виробляє фармацевтичну продукцію з 1911 року. Сьогодні асортимент продукції налічує близько 87 (з урахуванням лікарських форм) генеричних і оригінальних лікарських засобів у формі випуску: ампул, таблеток, розчинів, екстрактів, сиропів і крапель. За період 2019-2021 рр. на підприємстві був позитивний чистий рух грошових коштів, який в 2019-2021 рр. мав тенденцію до скорочення із рівня в 1759 тис. грн. в 2019 році до 717 тис. грн. в 2021 році, тобто на 59,24%. Дане зменшення є негативним в діяльності АК «ГаличФарм».

6. Проаналізовано, що протягом досліджуваного періоду коефіцієнт ліквідності грошового потоку мав тенденцію до зменшення із рівня в 1,0 до 0,98 через скорочення надходжень від операційної діяльності підприємства. Коефіцієнт ефективності грошового потоку протягом досліджуваного періоду скоротився із рівня в 0,1033% до 0,0430% в першу чергу через зростання витрачання на

підприємстві. За період 2019-2021 рр. коефіцієнту грошового поповнення грошового потоку мав тенденцію до скорочення із рівня в 0,17352 до рівня в 0,09732 в 2021 році через скорочення обсягу фінансового результату до оподаткування.

7. Встановлено, що оптимізація грошових потоків – це процес визначення найкращої за певних умов організаційної форми певного суб'єкта господарювання відповідно до особливостей його господарсько-виробничої діяльності. Основними завданнями цієї оптимізації є: збалансувати надходження і відтоки грошових коштів; синхронізувати їх у часі; гарантувати зростання чистого грошового потоку. Вжиті в короткостроковій перспективі заходи щодо підвищення абсолютного рівня платоспроможності підприємства можуть призвести до формування в майбутньому дефіциту грошового потоку, тому з метою збалансування короткострокового грошового потоку слід сформулювати наступні заходи: додаткова емісія акцій підприємства; додатковий випуск облігацій; пошук стратегічних інвесторів; використання довгострокових кредитів; частковий продаж довгострокових фінансових вкладень; невикористовувані основні засоби необхідно передати в оренду або продати. Заходи щодо зменшення негативного грошового потоку: мінімізація фактичних інвестицій; мінімізація постійних витрат; мінімізація фінансових інвестицій. Метод оптимізації надлишкового грошового потоку – метод активізації інвестиційної діяльності підприємств з метою: дострокового погашення довгострокових кредитів банків; максимізація обсягу реальних інвестицій; максимізація обсягу фінансових інвестицій. Програмне забезпечення управління грошовими потоками стає дедалі доступнішим для організацій, що в подальшому дозволить здійснювати ефективне управління та оптимізацію грошових потоків на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Макарович В. К., Фортуненко К. О. Грошові кошти: проблемні аспекти відображення у звітності. *Економіка і суспільство*. Випуск № 18. 2018. С. 966 - 967.
2. Піскунова Н. О. Удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємств. *Економічний аналіз*. 2016. Том 25. № 2. С. 122–131.
3. Чабанюк О. М., Балецька Т. І., Звіт про рух грошових коштів та його місце в управлінні підприємством URL:
http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12719/1/47_245-255_Vis721menegment.pdf
4. Єрмолаєва М. В. Теоретичні та практичні аспекти обліку грошових коштів. *Наукові та прикладні аспекти удосконалення бухгалтерського обліку, економічного контролю та системи оподаткування*: колективна монографія / за заг. ред. Плаксієнка В. Я. Полтава, 2018. - С. 58 - 68.
5. Данилюк О.В. Формування обліково-аналітичної інформації для стратегічного управління грошовими потоками підприємства. *Проблеми інтеграції облікових підсистем фінансового, податкового, управлінського і статистичного обліку в Україні відповідно до вимог Європейських стандартів* : зб. наук. пр. ЖНАЕУ. 2017. Т. III: Бухгалтерський облік в системі формування інноваційного інформаційного продукту для забезпечення функцій управління підприємством. С. 48–51. URL:
http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/7634/1/PIOPF_2017_48-51.pdf
6. Колісник О. П., Замогильна А. В. Грошові потоки: сутність, класифікація та їх оптимізація в процесі управління. *Modern Economics*. 2018. № 10. С. 60-65. URL:
<https://modecon.mnau.edu.ua/issue/10-2018/kolisnyk.pdf>
7. Бойко Т.Ю. Механізм контролінгу грошових потоків суб'єкта господарювання: необхідність формування та реалізації. *Науковий вісник*

Міжнародного гуманітарного університету. 2020. № 42. С. 166-170. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2020/42-2020/31.pdf>

8. Єпіфанова І.Ю. Вхідні та вихідні грошові потоки підприємства як економічна категорія. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції “Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні”*. Вінниця, 2013. С. 247–249.

9. Кундря-Висоцька О.П. Інтеграція в обліку грошових потоків: передумови та необхідність. *Тези Міжнародної наукової конференції «Розвиток обліку, аналізу і аудиту суб'єктів суспільного інтересу» (20-21 жовтня 2017 року)*. Житомир. 2017. С. 87-89.

10. Кучеренко Т. Проблеми класифікації грошових коштів у звіті про рух грошових коштів. *Аграрна наука та освіта в умовах євроінтеграції: збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф. Ч.2. (20-21 березня 2019 р., м. Кам'янець-Подільський)*. Тернопіль : Крок, 2019. С. 119-121.

11. Левченко Н.М., Скірко М.А. Обліково-аналітичне забезпечення стратегічного управління грошовими коштами як складовою монетарних активів підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 1. С. 213-219.

12. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / [О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька]. К. : КНЕУ, 2016. 388 с.

13. Гнатенко Є.П. Проблеми обліку грошових коштів на підприємстві. *Економіка суспільства*. 2016. Вип. 5 С. 421–424.

14. Мельник К.В. Аналіз грошових потоків підприємства як інструмент прийняття управлінських рішень у бізнесі. *Корпоративні фінанси: проблеми та перспективи інноваційного розвитку: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., 21 черв. 2017 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» [та ін.]; оргком.: В. К. Хлівний (голова) [та ін.]*. Електрон. текст. дані. Київ : КНЕУ, 2017. С. 432–435.

15. Завитій О., Лада О. Принципи діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств. *Вектори інноваційного розвитку освіти, науки і бізнесу в*

умовах глобальних змін : матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2021. с. 45-46.

16. Єрешко Ю. О. Сутність грошових потоків підприємства як економічної категорії. *Формування ринкових відносин в Україні*. К., 2011. № 4 (119). С. 39–43.

17. Крейдич І. М., Наконечна О. С., Харченко О. С. Умови забезпечення платоспроможності підприємств в контексті їх фінансової безпеки. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2015. № 12. С. 190-198. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2015_12_30.

18. Інструкція «Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України», затверджена постановою Правління Національного банку України від 27.12.2007 р. № 480 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0032-08>.

19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. № 73 із наступними змінами та доповненнями.// URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>

20. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності затверджені Наказом Мінфіну України від 28.03.2013р. № 433. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>

21. Майборода О. Є., Майборода О. В., Реплюк О. В. Напрями управління грошовими потоками підприємства. *Економіка і суспільство*. №10. 2017. С. 305–309.

22. Водолазська О. А., Петренко К. О. Грошові потоки підприємства: принципи та методи управління. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Випуск. 6 (23). 2019. С. 593–598.

23. da Costa Moraes M. B., Nagano M. S., Sobreiro V. A. Stochastic Cash Flow Management Models: A Literature Review Since the 1980s. In: Guarnieri P. (eds)

Decision Models in Engineering and Management. *Decision Engineering*. Springer, Cham. 2015. С. 11–28. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-319-11949-6_2.

24. Kemenov A., Abalakina T., Zhukova O. Improving the Calculation of the Efficiency Assessment of Cash Flow Management in High-Tech Industries. *Journal of Reviews on Global Economics*, 2018. Vol. 7, pp. 759- 767. URL: <https://doi.org/10.6000/1929-7092.2018.07.72>.

25. Khansalar E., Namazi M. Cash flow disaggregation and prediction of cash flow. *Journal of Applied Accounting Research*, 2017. Vol. 18, no 4, pp. 464–479. URL: <http://dx.doi.org/10.1108/JAAR-02-2015-0011>.

26. Rohanova, H. Factor analysis of Net Cash Flow Margin ratio / H. Rohanova // In book: Prognostication and planning of economic development: microeconomic and macroeconomic levels. *Multi-authored monograph, Vol. 2, Lithuania: Publishing House «Baltija Publishing»*, 2019. P. 757–769.

27. Afrifa G. A. Net working capital, cash flow and performance of UK SMEs. *Review of Accounting and Finance*, 2016. Vol. 15, № 1, pp. 21- 44. URL: <https://doi.org/10.1108/RAF-02-2015-0031>.

28. Крюкова І. О., Свірідова М. С. Сучасні методичні підходи до оцінки грошових потоків підприємства. *Науковий вісник: зб. наук. праць*. Вип.21. 2016. – С. 144–148.

29. Роганова Г. Впровадження статистичних показників до методики аналізу ефективності грошових потоків підприємств. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Економіка*. №1(202). 2019. С. 34-42. <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2019/202-1/5>.

30. Кривов'язюк І. В., Стрільчук Р. М. Діагностика кризового стану інноваційно активних машинобудівних підприємств на базі дискримінантної моделі. *Актуальні проблеми економіки*. № 7. 2016. С. 454–465.

31. Антропов Ю. В. Прогнозування неплатоспроможності малого будівельного підприємства за допомогою дискримінантного аналізу. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин.: зб. наукових праць*. Вип. 26. 2012. С. 99 –107.

32. Shirinyan L., Arych M. The Impact of the Insurance Costs on the Competitiveness of Food Industry Enterprises of Ukraine in the Context of the Food Market Security. *Ukrainian Food Journal*, 2019. №8(2), pp. 368–385.

33. Семененко О. Г. Аналіз розвитку харчової промисловості України. *Економічний вісник університету: Економіка та управління*. №33/1. 2017. С. 168–182.

34. Shyam B. Bhandari. Two Discriminant Analysis Models of Predicting Business Failure: A Contrast of the Most Recent with the First Model. *American Journal of Management*, 2014. Vol. 14(3), pp. 11–19.

35. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В. М. Бороноса. Суми: Вид-во СумДУ, 2012. 539 с. URL: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/finman2012.html>

36. Піскунова Н. О. Удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємств. *Економічний аналіз*. 2016. Том 25. № 2. С. 122–131.

37. Лігоненко Л. О., Ситник Г. В. Управління грошовими потоками: навч. посібник. К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2005. 255 с.

38. Ясишена В. В. Теоретичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств. *Економічний простір*. 2008. № 16. С. 123–131.

39. Бланк І. О. Управління грошовими потоками. К.: Ніка-Центр, Ельга, 2002. 736 с.

40. Спільник І., Загородна О. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності. *Міжнародний науковий журнал*. 2017. Вип. 1–2. С. 67–85.

41. Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д. та ін. Фінанси підприємств: підручник. 5-те вид., перероб. та допов. К.: КНЕУ, 2004. 546 с.

42. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. 3-те вид., випр. і доп. К.: Знання, 2007. 668 с.

43. Фінансовий аналіз: навч. посіб./ [за ред. М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька]. К.: КНЕУ, 2005. 592с.

44. Фінансова звітність АТ «ГаличФарм» URL:
<https://www.galychpharm.com/shareholders>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Назва:	• «АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ГАЛИЧФАРМ»
ЄДРПОУ:	• 05800293
Скорочена назва:	• АТ "ГАЛИЧФАРМ", ПРАТ "ГАЛИЧФАРМ", ПАТ "ГАЛИЧФАРМ"
Організаційно-правова форма:	• ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
Дані про початок діяльності:	• 10.06.1993
Основний напрямок діяльності:	• 21.20 Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів
Додаткові(ий) напрямки(ок) діяльності:	<ul style="list-style-type: none"> • 49.41 Вантажний автомобільний транспорт • 46.46 Оптова торгівля фармацевтичними товарами • 47.73 Роздрібна торгівля фармацевтичними товарами в спеціалізованих магазинах
Офіційна адреса:	• Україна, 79024, Львівська обл., місто Львів, ВУЛИЦЯ ОПРИШКІВСЬКА, будинок 6/8

Рисунок А.1 - Загальна характеристика АК «ГаличФарм»

Джерело: [44]

Рисунок Б.1 - Взаємозв'язок та обліково-економічний зміст елементів системи управління грошовими потоками

Ім'я користувача: Бухгалтерського обліку та консалтингу Степаненко ... ID перевірки: 1015433406
Дата перевірки: 05.06.2023 14:41:20 EEST Тип перевірки: Doc vs Internet + Library
Дата звіту: 05.06.2023 15:21:13 EEST ID користувача: 100005736

Назва документа: Каліничук Анна Романівна (КБР)

Кількість сторінок: 54 Кількість слів: 9922 Кількість символів: 79729 Розмір файлу: 558.01 KB ID файлу: 1015094819

17.5% Схожість

Найбільша схожість: 5% з Інтернет-джерелом (<https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/63/827.pdf>)

15.2% Джерела з Інтернету	201	Сторінка 56
9.88% Джерела з Бібліотеки	221	Сторінка 60

0.05% Цитат

Цитати	1	Сторінка 61
--------	---	-------------

Не знайдено жодних посилань

1.43% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

0.62% Вилучення з Інтернету	23	Сторінка 62
1.43% Вилученого тексту з Бібліотеки	276	Сторінка 62

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи	2
------------------	---